БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№143 (5035)
Вторник
Июлиин 16
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Бүхы советскэ ба ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа тэдэнэрэй хүтэлбэрилжэ байгаа албан газарнуудта ажалшадай бэшэгүүдые бүридхэхэ ба хаража үзэхэ хэрэгые ойрын саг соо гуримтай болгохо ёhотой. Тэдэнэр хадаа ажалшадай мэдүүлгэ ба гомодолнуудай орохо, үзэгдэхэ ба тэдэн тушаа хэмжээ абаха ябадалнуудай хойноhоо өөhэдөө анхаран хараха уялгатай байна.

Ажалшадай гомодол ба бэшэгүүдтэ албан хойрогоор хандалгые усадхаха

Агууехэ дайнай айхабтар хатуу шэрүүн үе үнгэрөөд, советскэ илагша арад жэлhээ үлүү өмгалан тайбанай зохёохы хүдэлмэриие ябуулжа байна. Оронойгоо арадай ажахые улам саашань хүгжөөхэ шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаhан гайхамшаг зорилгонуудаар зоригжоhон советскэ хүнүүд мүнөө дайнай үеынхидэл адляар эсэшэ сусарашагүйгөөр ажалланад. Манай ороной хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигент бүхэнэй ажалайнь илалта хадаа өөрынгөө Эхэ оронииe саашань бадаруулан мандуулха гэhэн оролдолго мүн болоно.

Сталинска табанжэлэй түсэбые гүйсэдхэхэ хэрэгтэ манай арад хүсэ шадалаа, арга мэргэжэлээ дүүрэнээр үгэнэ. Манай большевистскэ парти, советскэ правительство ба нүхэр Сталин болбол советскэ арад зоной ажаhуудалые улам hайжаруулхын түлөө үдэр бүриин анхарал табинад.

Үнгэрөөшэ дайн хадаа үзэгдөө дуулдаагүй ехэ хохидолые арад зондо асараа. Теэд, мүнөөшье дайн сэрэгээр бии болгогдоhон тэдэ хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүд үшөөл хүсэдөөр дабагдажа шадагдаадүй байна. Арад зоной ажаhуудалда мүнөө дээрээ тохёолдодог эдэ бэрхэшээлнүүдые али болохоор түргэн усадхаха зорилго бүхы партийна, советскэ ба ажахын албан газарнуудай арюун уялгань болоно.

Гэбэшье, манай советскэ ба ажахын, заримандаа партийнашье органуудта шургаhан чиновнигууд ба албан хойрогууд ажалшадай амидаралай шанартай шухала асуудалнуудта бузагай хойрог нобшоор хандадаг ябадалые гаргадаг байна. Тиимэ албан хойрогууд, арад зоной хэрэгсэлдэ анхаралтайгаар хандахын орондо, харин хайша хэрэгээр хандажа хүнэй сэдьхэлые зобоодог байна. Иимэ хандалгань мүнөө хааяа тохёолдодог бэрхэшээлнүүдые багадхадаг бэшэ, харин улам гүнзэгырүүлнэ. Эрхилэгшэнэр, даагшанар, заримдаа министрнүүдшье, үндэр ехэ тушаалые эзэлhэн зарим хүнүүд арад зоной ажаhуудалые саашань hайжаруулха хэрэгтэ албан хойрог абари аашаараа ехэ хохидол үзүүлнэ. Ажалшад хадаа ямар нэгэн бэрхэшээлтэй ушархадаа советскэ гү, али ажахын органуудта мэдүүлгэнүүд ба гомодолнуудые барижа хандадаг. Энэншье зүбтэй. Сталинска Конституциин үндэр эрхые эдэлжэ байhан гражданинууд өөрынгөө хубиин ба албанай асуудал тушаа хуули засагай газарнуудта хандажа, тэндэhээ туhаламжа ба дэмжэлгэ абахые хүсэнгүй яаха бэлэй?

Теэд иимэ хүсэлыень сэгнэдэггүй ушарнууд советскэ ба ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй талаhаа үшөөл үсөөн бэшэ үзэгдэдэг. Ямар нэгэн хүнэй ядарал бэрхэшээлдэ дайрагдаад гомодол, мэдүүлгэ бэшэжэ эльгээгээ hаань, тэрэниие hо тэдыгээр бүридхэжэ абаад, хожомынь элдэб олон таhагуудаар зайлгаhанай hүүлээр, ямаршье харюугүйгөөр архивта хэжэрхидэг гү, али бэеhээ зайсуулхын тулада бусад албан газарнуудта эльгээжэрхидэг, тэдэниие харан үзэжэ, зохистой хэмжээ абахаhаа залхуурдаг хойрог ябадалнууд үзэгдэдэг байна.

Эгээл иимэ оршом байдал нүхэр Шадаровай ударидажа байгаа гэгээрэлэй Министерстводэ «хуули» болгон тогтоогдоhон байна. Тус Министерстводэ ороhон гомодол ба мэдүүлгэнүүдые бүридхэхэ талааршье юрын гурим дүримшье үгы байна. Хэдэхэн хоногой турша соо харагдажа шадагдамаар гомодол ба мэдүүлгэнүүд хэдэн hараар эндэ дарагдажа хэбтэдэг. Эдэ бэшэгүүдэй эзэдэнь—манай советскэ хүнүүд—hанаагаа зобожо байhан асуудалдаа түргэн харюу хүлеэжэ байhыень нүхэр Шадаров ойлгомжолдоггүй гээшэ аал? Үгы. Өөрынгөө уужам кабинед соо hанаа амар hуудаг нүхэр Шадаров юрын «бишихан» хүнүүдые харахаа болишоhон байна гээшэ. Нүхэр Шадаров нэгэшье бэшэгые өөрөө хаража амжаагүй, харин бэеhээ зайлуулжа, аймгүйсэдкомуудта, аймагай гэгээрэлэй таhагуудта ба мэдэлдээ байhан бусад албан газарнуудта эльгээжэ hуудаг. Энэнь ехэ гайхалтай: нүхэр Шадаровта бэшэhэн гомодол ба мэдүүлгэнүүдые хэн үзэхэ, хэн хэмжээ абаха ёhотой юм? Ажалшадай бэшэгые уншахагүй аад, бэшэ юу хэдэг Министр бэ? Нүхэр Шадаров арад зоной үргэмжөөр министр болоhоноо мартажархёо гээшэ гү, юундэ тиимэ хойрогоор ажалшадай эрилтэнүүдтэ ханданаб?

Энэ мэтын хойрог нобшо заншалые баhа Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые эрхилэгшэ нүхэр Баторов, бэлэдхэлэй Министерствын түлөөлэгшэ нүхэр Окунев гэгшэд гаргана. Тоолохо болоо hаа иимэ баримтанууд бусад албан газарнуудташье ба хүдөө нютагуудташье ни, лээдгүй олон байха юм.

ВКП(б)-гэй Обком болбол иимэ ябадалнуудые гаргахагүйн талаар зүб-зүйтэй заабаринуудые үгэhэн байнабшуу.

Советскэ хүнүүд ямар нэгэн организацида бэшэгтэйгээр хандахадаа миил хооhон саарhа бэшэнэ бэшэ, харин тэрэнэй hанал сэдьхэлые хүдэлгэжэ байhан шухалын шухала асуудалнуудтайгаар хандана. Теэд, бэшэгүүдтэ хойрогоор хандаха ябадал хадаа хүнүүдые тоогоогүй, ноёрхог, ехэрхүү ябадал мүн болоно. Тиимэ дээрэhээ ажалшадай гомодол ба бэшэгүүдые хаража үзэжэ, хабаатай шиидхэбэри гаргаха ябадалые шухалын шухала хэрэгүүдэй нэгэн гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, советскэ хүнэй хуулитай эрилтэнүүдые хангаха тухай, үнэн зүб ябадалай хазагайруулагдаад байгаа hаань, дахин заhан, зүб болгохо тухай ябашье мартажа болохогүй. Хүтэлбэрилэгшэд болбол доороhоо орожо байгаа дохёонуудта большевистскэ анхаралтайгаар хандажа, мэдүүлгэнүүд ба гомодолнууд тушаа анхаралаа гаргаха уялгатай.

Бүхы советскэ ба ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа тэдэнэрэй хүтэлбэрилжэ байгаа албан газарнуудта ажалшадай бэшэгүүдые бүридхэхэ ба хаража үзэхэ хэрэгые ойрын саг соо гуримтай болгохо ёhотой. Тэдэнэр хадаа ажалшадай мэдүүлгэ ба гомодолнуудай орохо, үзэгдэхэ ба тэдэн тушаа хэмжээ абаха ябадалнуудай хойноhоо өөhэдөө анхаран хараха уялгатай байна.

Бэшэгүүдые бэеhээ зайлуулан бусадта даалгаха ябадалай тон буруу байhан дээрэhээ, мэдүүлгэ ба гомодол хэнэй нэрэн дээрэ орооб, тэрэл хүн өөрөө тэрэниие хаража үзэхэ журамые хаа-хаанагүй тогтоохонь шухала. Бүхы албан газарнуудта ба организацинуудта гомодол бэшэхэ дэбтэрнүүдые дахин hэргээжэ, тэдэ гомодолнуудые хаража үзэхэ ба тэдээн тушаа хэмжээ абаха хэрэгтэй.

Эдэ бүхы зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ албан газарнуудай дэргэдэхи партийна ба комсомольско эхин организацинууд ехэшэг үүргые эзэлхэ ёhотой байна. Тэдэнэр хадаа большевистскэ шүүмжэлэй халуун галаар албан, хойрогуудые хайража, хабаатай аппарадуудай ажал хүдэлмэридэ нарин нягта гурим бии болгохын түлөө тэмсэхэ уялгатай.

Албан газарнуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна ба комсомольско организацинууд болбол нэгэшье мэдүүлгые харюу үгэнгүйгөөр үлдээхэгүйн түлөө саг үргэлжэ оролдохо уялгатай. Мэдүүлгэ, гомодол бүхэн тушаа таарамжатай хэмжээ заатазаагүй абтаха ёhотой.

Ажалшадай гомодол ба бэшэгүүдтэ албан хойрогоор хандаха ябадалые түргэнөөр усадхая. Тиигээ hаа ороноймнай амжалтанууд улам олошорхо, манай ургашаа дабхиха ябадалнай улам хурдадха юм.

Нүхэр В. М. Молотов Москвада бусажа ерэбэ

Июлиин 13-да, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй сессиин дүүрhэнэй hүүлээр Парижhаа Москвада бусажа ерэбэ.

(ТАСС).

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ

II. 1945 ОН СОО ХЭГДЭhЭН: а) ГАЙХАМШАГ ИЗОБРЕТЕНИНҮҮД БА б) ҮЙЛЭДБЭРИИН АЖАЛАЙ МЕТОДҮҮДЫЕ ҮНДЭhӨӨРЭНЬ ШЭНЭЛЭН hАЙЖАРУУЛhАНАЙ ТҮЛӨӨ СТАЛИНСКА ШАНГУУДЫЕ ОЛГОХО ТҮХАЙ

(Үргэлжэлэл. Эхининь июлиин 2-ой, 6-ай, 7-ой ба 14-эй номернуудта).

50-50 мянган түхэригэй хэмжээтэй гурбадахи шатын шангууд

4. **Баскакова** Евдокия Семеновнада Воронежско областиин Добринскэ районой «Прогресс» колхозой звеньевойдо, **Кругляк** Александра Михайловнада, Полтавска областиин Яготинска районой XVII Партсъездын нэрэмжэтэ колхозой звеньевойдо—гектарhаа 1150 ба 750 центнер сахарна свеклын рекордно ургаса абахые хангаhан агротехникэдэ түрүү аргануудые нэбтэрүүлэн бэелүүлhэнэй түлөө.

5. **Березин** Михаил Евгеневичтэ ЦКБ—14-эй конструкторто,—авиационно шэнэ пушка зохеон гаргаhанай түлөө.

6. **Вейнберг** Ихиль Абрамовичта, **Магид** Михаил Иосифовичто, **Зуев** Виктор Тихоновичтэ, **Хомяков** Федор Васильевичта, «Скороход» гэжэ гуталай комбинадай инженернүүдтэ—продукци гаргалгые нилээд дээшэлүүлхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба продукциин өөрынь үнэ сэнгые химдаруулха ябадалые хангаhан, гутал үйлэдбэрилгын технологиие шэнэдхэн зохеоhоной түлөө.

7. **Габриэлян** Давид Ивановичта хара металлургиин Центральна научно - шэнжэлэлгын институдай директорэй орлогшодо, **Бычков** Иван Ильичтэ, **Громов** Николай Павловичта, **Расторгуев** Алексей Андреевичтэ, **Грацианов** Юрий Александровичта, тэрэ институдай сотруднигуудта—тусхай суранзан хайлуулгануудай үйлэдбэриин технологиие зохёоhоной ба нэбтэрүүлэн бэелүүлhэнэй түлөө.

8. **Далин** Марк Александровичта, **Маркевич** Семен Мироновичта, **Маркосов** Петр Ивановичта, **Пронопьева** Татьяна Владимировнада, № 438 заводой инженернүүдтэ,—синтетическэ каучугай ба искусственна шэнгэн түлишын ажаүйлэдбэридэ хэрэгтэй түүхэй эдые абаха шэнэ арга зохёоhоной түлөө.

9. **Дробышев** Федор Васильевичта, геодезиин, аэросъемкын ба картографиин Центральна научно-шэнжэлэлгын институдай профессортэ,—аэрофотосъемконуудые саарhан дээрэ буулгажа абаха шэнэ точно приборнуудые зохеоhоной түлөө.

10. **Ефремов** Борис Федоровичто, **Комарицкий** Ирипарх Андреевичтэ, **Башкиров** Сергей Дмитриевичтэ, ОКПБ-гэй инженернүүдтэ,—хүлэй протезэй шэнэ конструкци зохеоhоной түлөө.

11. **Жахаев** Ибрайда «Кзыл-ту» колхозой звеньевойдо, Ким-Ман-Сам Казахска ССР-эй Кзыл-Ординска областиин Чилийскэ районой «Авангард» колхозой бригадирта,—гектарhаа 150 центнерhээ үлүү рисэй рекордно ургасые ехэхэн талмай дээрэ ургуулха ябадалые хангаhан агротехникын түрүү аргануудые нэбтэрүүлэн бэелүүлhэнэй түлөө:

12. **Иванцов** Леонид Михайловичта, үнгэтэ металлнуудай Гүрэнэй институдай научна сотруднигта, **Мандельштам** Сергей Леонидовичта, И. В. Сталинай нэрэмжэтэ буладай Московско институдай профессорто, **Свентицкий** Николай Семеновичто, Гүрэнэй оптическа институдай научна сотруднигта, **Смирнов** Василий Филиппович та, И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Московско автомобильна заводой спектральна анализай лабораториие даагшада,—хара ба үнгэтэ металлнууд болон сплавуудые спектральна анализаар шэнжэлхэ аппаратурые зохеоhоной ба нэбтэрүүлэн бэелүүлhэнэй түлөө.

13. **Каган** Моисей Яковлевичта, **Цапко** Иван Михайловичта, **Добровольский** Серафим Васильевичта, органическа хахад продуктнууд ба будагуудай научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотруднигуудта,—шухала практическа хэрэглэлтэй азодно органическа холисонуудые абаха шэнэ арга зохеоhоной түлөө.

14. **Карякин** Николай Алексеевичтэ, **Воропанов** Михаил Васильевичта, Бүхэсоюзна электротехническэ институдай научна сотруднигуудта, **Гаврилов** Владимир Ивановичта, **Малашенко** Федор Мартыновичта, № 701 заводой инженернүүдтэ,—ехэ хүсэтэ шэнэ прожекторнэ нүүрhэнүүдые зохеоhоной ба ашаглаhанай түлөө.

15. **Кнунянц** Валентин Богдановичта, **Бобров** Алексей Ивановичта, № 10 Научно-шэнжэлэлгын институдай инженернүүдтэ,—судно хүтэлхэ ябадалда хэрэгтэй аппаратура зохеоhоной түлөө.

16. **Королев** Федор Андреевичтэ, М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ гүрэнэй Московско университедэй доцентдэ, **Карасев** Николай Лаврентьевичта, инженер-капитанда,—шэглүүлэгдэhэн тэhэрэлтые шэнжэлхэ методууд ба приборнуудые зохёоhоной түлөө.

17. **Крупенников** Сергей Сергеевичтэ, **Каминский** Евсей Шмулевичтэ, **Галкин** Иван Семеновичто, **Цифринович** Александр Зиновьевичто, «Стальконструкция» трестын инженернүүдтэ, **Мамонтов** Петр Алексеевичтэ, «Азовстальстрой» трестын инженертэ, **Недужко** Марк Ивановичта, **Маслов** Мариан Федоровичто, хүндэ индустриин предприятинуудые барилгын Министерствын монтажно-сварочно трестын инженернүүдтэ «Азовсталь» заводой доменно печиие ба Мартиин нэрэмжэтэ болон «Азовсталь» гэжэ заводуудай металлическа хүндэ барилгануудай hэргээн бодхоолгые хангаhан барилгын хүдэлмэринүүдэй методүүдые үндэhөөрынь hайжаруулhанай түлөө.

18. **Куратов** Елизар Васильевичта, В. М. Молотовой нэрэмжэтэ Горьковско автомобильна заводой түрүү классай түмэршэ-дарханда,—ажалай бүтээсын үндэр хүгжэлтэ, продукциин шанар hайжаруулга ба горючи нилээдгүйгөөр алмалтые хангаhан автомобильна хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ методүүдые үндэhөөрэнь хубилган hайжаруулhанай түлөө.

19. **Лебедева** Евдокия Ефедовнада, Московско областиин Сталиногорско районой «Комбайн» колхозой звеньевойдо, — агротехникын шэнэ аргануудые зохеожо бэелүүлhэнэй ба 1944—1945 онуудта гектар бүхэнhөө 200 мянган центнерhээ дээшэ капуста абажа, дэлхэйн рекорд тогтооhоной түлөө.

20. **Левина** Серафима Давыдовнада, **Гольберт** Кирилл Алексеевичтэ, Карповой нэрэмжэтэ физико-химическэ институдай ахалагша научна сотруднигуудта, **Власов** Марф Александровичта, **Левина** Фаина Борисовнада, **Траубе** Рафаил Азаровичта, Главвольфрамай № 5 комбинадай инженернүүдтэ,—ртуть абалгын вакуумна метод зохеоhоной ба нэбтэрүүлэн бэелүүлhэнэй түлөө.

21. **Левкоев** Игорь Ивановичта **Натансон** **Софья** Васильевнада, **Свешников** Николай Николаевичта, Научно-шэнжэлэлгын кино-фото -институдай научна сотруднигуудта, —фотопленконуудай шэнэ рецептура зохеоhоной түлөө.

22. **Мельников** Николай Васильевичта, СССР-эй зүүн районуудай нүүрhэнэй ажаүйлэдбэриин Министерствын Управлениин начальнигта, **Моргулов** Григорий Максимовичта, «Коркинуголь» трестые эрхилэгшэдэ, **Афонин** Михаил Яковлевичта, тус трестын инженертэ, **Чернегов** Александр Степановичта, «Сверловскоуголь» комбинадай начальнигта **Топчиев** Алексей Васильевичта, Гипроуглемашай инженертэ,—ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлгые ба нүүрhэ малталгые ехэ болгохо ябадалые хангаhан нүүрhэнэй пластнуудые болбосоруулгые үндэhөөрынь hайжаруулhанай түлөө.

23. **Недовес** Павел Иосифовичто, алтанай-платинова ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэндэ, старательска драгануудые зохеоhоной ба алта малталгын методүүдые үндэhөөрынь hайжаруулhанай түлөө.

24. **Нечунаев** Борис Кондратьевичта, Гипрооргстройн техническэ туhаламжын Бюрогой хүдэлмэридэ стахановска методүүдые нэбтэрүүлхэ инструкторта, **Куликов** Андрей Александровичта, Ленгорстройуправлениин 4-дэхи барилгын трестын каменщигуудай бригадирта, **Максименко** Семен Савельевичта, «Новосибирскпромстрой», трестын каменщигта,—ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлхэ ябадалые ба гэр байранууд болон ажаүйлэдбэриин барилгануудые байгуулга ба hэргээн бодхоолгын болзорые хаhаха ябадалые хангаhан үйлэдбэриин хүдэлмэриин методүүдые шэнэлэн hайжаруулhанай ба барилгын түргэн аргые нэбтэрүүлэн бэелүүлhэнэй түлөө.

25. **Озерный** Марк Евстафьевичта, Днепропетровско областиин Верхне-Днепровско районой «Красный партизан» колхозой звеньвойдо, **Квачахия** Чоколи Почоевичто, Грузинска ССР-эй Гальска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бригадирта,—хэдэн жэлэй турша дотор кукурузын үндэр ургаса,—гектарhаа 100 гаран центнер,—абаха ябадалые хангаhан агротехникын түрүү аргануудые нэбтэрүүлэн бэелүүлhэнэй түлөө.

26.. **Петров** Александр Владимировичта, Московско үрэ жэмэсэ турш алгын станциин селекциин таhагые даагшада,—сад тарилгада үргэн хэрэглэл олоhон үрэ жэмэстэ культурануудай шэнэ сортнуудые гаргаhанай түлөө.

27. **Сажин** Николай Петровичто, **Дулькина** Резекке Ароновнада, **Кроль** Леон Яковлевичта, шэнэ хомор металлнуудай Гүрэнэй научно шэнжэлэлгын институдай научна сотруднигуудта,—тон сэбэр висмут абаха технологи зохеоhоной ба нэбтэрүүлэн бэелүүлhэнэй түлөө.

28. **Серсания** Ксения Павловнада, Грузинска ССР-эй Ваудидска районой «Ингири» колхозой колхозницада,—гектар бүхэнhөө 11 тонноhоо үлүү сайн набшаhануудые абаха ябадалые хангаhан сайн зүйлнүүдые эльдүүрилхэ шэнэ аргануудые зохеоhоной түлөө.

29. **Сергиев** Петр Григорьевичта, **Бражникова** Мария Георгиевнада, **Гауза** Георгий Францевичта, медицинскэ наукануудай Академиин хумхаанай ба медицинскэ паразитологиин Институдай научна сотруднигуудта,—«Советскэ грамицидин» гэжэ шэнэ препарадые зохеоhоной ба эмнэлгын практикада үргэнөөр хэрэглэhэнэй түлөө.

30. **Стрельчук** Николай Антоновичто, инженер-подполковнигто, **Корнеев** Юрий Николаевичта, инженер-майорто, **Розенфельд** Лев Моисеевичтэ, инженер-майорто шатадаг зүйлнүүдые унтарааха рецептура ба аппаратурые зохеоhоной түлөө.

31. **Тихонов** Николай Николаевичта, **Васильев** Дмитрий Ильичта, зам харилсаанай Министерствын сэрэгэй-hэргээн бодхоолгын хүдэлмэринүүдэй Главна управлениин инженернүүдтэ, **Десятник** Александр Спиридоновичто, № 50 заводой инженертэ,—түмэр харгын хүүргэнүүдые тодхолгые үндэhөөрынь hайжаруулха ябадалые хангаhан тусхай крануудые зохеоhоной түлөө.

32. **Халилеев** Павел Акимовичта, СССР-эй Академи наукын Уральска филиалай научна сотруднигта, **Монгайт** Израил Самуиловичта, № 49 Научно-шэнжэлэлгын институдай инженертэ, —уhанда шэнгэhэн корабльнуудые олохо шэнэ аппаратура зохеоhоной түлөө.

33. **Черноглазов** Константин Алексеевичтэ, судно-бүтээлгын ажаүйлэдбэриин Министерствын тусхай конструкторско бюрогой инженертэ,—буудалгые хүтэлхэ шэнэ прибороой конструкци зохеоной түлөө.

34. **Шершнев** Александр Александровичта, Центральна научно-шэнжэлэлгын котлотурбинна институдай инженертэ,—фрезернэ торфые галдахада хэрэгтэй паровой котелнуудай пневматическа топко зохеоhоной түлөө.

ВЛКСМ-эй Обкомдо

Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой комсомолецуудай хандалга тухай

ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой Обкомой тогтоохонь хадаа:

1. Адуу малдаа элбэг дэлбэг үбhэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө өөhэд дээрээ уялгануудые абаад, республикын комсомолецуудые энэ хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр оролсохые уряалhан Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой комсомолецуудай үүсхэлые hайшааха.

2. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой комсомолецуудай хандалга бэшэгые комсомольско эхин организацинуудай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэ ба үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ залуушуулые үргэнөөр хабаадуулхые ВЛКСМ-эй айкомууд ба комсомольско эхин организацинуудые уялгалха.

3. Колхозуудай правлениинүүдтэй хамта хэхыень комсомольско организацинуудта дурадхаха гэбэл:

а) Набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ бригадануудые эмхидхэжэ, тэдээндэ тусхайлжа үгэhэн даалгабари хүргэхэ;

б) үбhэ сабшаха залуушуулай звенонуудые бии болгохо ба эдэ звенонуудта үгтэhэн түсэбые дүүргэлтэ болгохые хангаха;

в) силос дараха бригадануудые эмхидхэхэ ба энэ хүдэлмэридэ залуушуудые үргэнөөр хабаадуулха.

4. Үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ байhан залуушуулай хүдэлмэриие саг үргэлжэ ударидаха, энэ хүдэлмэридэ шалгарhан залуу колхозшигуудые али болохоор урмашуулха. Түрүү залуушуулай хүдэлмэриин дүй дүршэлые бүхы залуушуулай дунда дэлгэрүүлхэ гэжэ ВЛКСМ-эй айкомууд ба комсомольско эхин организацинуудые уялгалха.

Социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшын дүнгүүд

Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа өөhэд хоорондоо мүрысөө баталhан Иволгын аймагай Гильбиринэй сомоной Ленинэй ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай түлөөлэгшэд абаhан уялгануудайнгаа дүүргэлтын түрүүшын дүнгүүдые hаяхан хаража үзэбэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Дамбаев, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Ганжуров) хабарай тарилгын түсэб аймаг соогоо хамагhаа түрүүлэн дүүргэжэ, ВКП (б)-гэй айкомой ба аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан туг абаhан байна.

Мүн гүрэндөө hү тушааха түсэб июниин 20-до республика соогоо түрүүлжэ дүүргээ.

Гэхэтэй хамта, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Даба Цыренов, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Тогочиев) хабарай тарилгын ба малажалай продуктнуудые тушаалгын түсэбүүдые саг болзор соонь дүүргэжэ шадабашье hаа, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозhоо холо хожомдоhон байха юм.

Колхоз хоорондын социалистическэ мүрысөөе улам саашань үргэлжэлүүлхэ, пар хахалалга ба тарилгын хойноhоо харууhалга хэхэ, үбhэ хуряалгые түргэнөөр ба шанартайгаар дүүргэхэ тушаа шэнэ уялгануудые дээрэ дурсагдаhан колхозууд абаба.

Р. ДАШЕЕВ.

Уряалда харюу

Жиримскэ МТС-эй (Тарбагатай) эрхим комбайнер Уля Грудинингай уряалые сугтаа хүдэлмэрилжэ байhан нүхэдынь хүндэтэйгөөр угтаха зуураа, иигэжэ харюу үгэбэд: танай уряалые хүндэтэй дээрэ хүлеэжэ абаад, таряа хуряалгаяа тон богонихон болзор соо, нэгэшье монсогор ороохо хоролто гээлтэгүйгөөр хуряахабди. Бидэндэ даалгагдажа үгтэhэн 112-112 гектар нормонуудаа 20 хоног соо 200, бүхы сезон соогоо 300-300 гектараа доошо бэшэ дүүргэхэ гэбэ.

Г. Жамбалдоржиев.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ТАБАНЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ТУХАЙ ХУУЛИИЕ БИЧУРЫНХИД ЯМАРААР ШУДАЛНАБ

Бичурын аймагай партийна организацинууд болбол 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб баталагдахатай сасуу эрад зоной дунда энэ Хуулиие ойлгуулха хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар эхилhэн байна.

Аймаг дотор 31 кружогууд эмхидхэгдэжэ, эдэ кружогуудта 1000 гаран коммунистнууд, комсомолецууд ба партийнабэшэ эдибхитэй hуралсанад. Эдэ кружогууд 100 гаран заняти үнгэргэhэн байха юм. Кружогуудай ударидагшад ба hурагшадта туhаламжа үзүүлхын тула аймагай партийна, советскэ аппарадуудай хүдэлмэрилэгшэд ба партийна эдибхитэдэй хүсөөр 130 лекци, элидхэлнүүд үнгэргэгдэhэн байна.

Ажалшадта шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэб тухай Хуулиие эрхим hайнаар ойлгуулха ябадалда аймаг соохи агитколлективүүд нилээд ехэ хүдэлмэри хэhэн байна. Аймаг дотор 345 агитаторнууд томилогдоhон байжа, эдэнэй 172 хүниинь коммунистнууд, 98 комсомолецууд ба бусадынь партийнабэшэ эдибхитэд болоно. Эдэнэр болбол табанжэлэй түсэб тухай 1500-hаа үлүү хөөрэлдөө ба 2000 шахуу уншалгануудые үнгэргэhэн байна. Эдэ бүхы хүдэлмэри ябуулхадаа ябажа байгаа ажахын зорилгонуудтай холболдуулан хүн бүхэнэй өөрынгөө ажал хүдэлмэриие түсэбэй ehoop дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ хандуулан шэглүүлдэг байха юм. Эдэ агитаторнууд өөhэдынгөө ажал хүдэлмэри дээрэ эрхим hайн жэшээнүүдые харуулдаг ба олониитын хүдэлмэридэ эдибхитэй оролсодог байна.

Агитаторнууд ойлгуулгамжын хүдэлмэри ябуулхадаа нагляднаа туhаламжануудые үргэнөөр хэрэглэнэ. Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз, «Улаан Одон», «Коминтерн», «КИМ», Ленинэй, Молотовой нэрэмжэтэ, «Красное знамя Труда» ба бусад колхозуудай клубууд эрхим hайнаар шэмэгдэhэн ба эдэ клубуудай дэргэдэхи диаграмма фотомонтажууд, витринэнүүд табанжэлэй түсэбэй гол зорилгонуудые эли тодоор харуулhан байха юм. Аймагай центрын уранhайханай агитбригаданууд богонихон саг соо 30 гаран концерт ба зүжэг наадануудые табиhан байна.

Табанжэлэй түсэб тухай хуулиие эрхим hайнаар ойлгуулhанай ашаар эрад зоной үйлэдбэриин эдибхи нилээд үргэhэн байна. Аймагай түрүү колхозууд социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, эрхим hайн хүдэлмэриин жэшээнүүдые харуулна. Бодонгуудай сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз ((түрүүлэгшэнь нүхэр Цыдыпов, партийна организациинь секретарь нүхэр Суркиев) хабарайнгаа тарилгые үндэр hайн шанартайгаар, болзорhоо түрүүн дүүргээд, үбhэхүрялгын хүдэлмэридэ амжалтатайгаар бэлэдхээ. Энэ колхоз элбэг дэлбэг үбhэ хүряахын тула эртын хабарhаа эхилээд луговодческо бригадые Цыренов Бухадай түрүүтэйгөөр эмхидхэжэ 600 гектар сабшалан хоёр дахин уhалhан ба 30 километр канава заhабарилhан байха юм.

Сталинска табанжэлэй түсэб тухай хууляар зоригжуулагдаhан трактористнууд хабарай тарилгын үедэ эрхим hайнаар хүдэлмэрилhэн байна. Окино-Ключевскэ МТС-эй № 13 тракторна бригада (бригадирынь Разуваев) июлиин I-эй мэдээгээр жэлэйнгээ түсэбые 102 процент дүүргэжэ, нэгэ условно трактораар 236 гектар хахалhан ба 1457 килограмм түлишэ арбилhан байба. Бичурын МТС-эй № 17 бригада (бригадирынь Ткачев) мүн июлиин I-эй мэдээгээр жэлэйнгээ түсэбые 81,3 процент дүүргэжэ, нэгэ условно трактораар 189,5 гектар хахалhан ба 336 килограмм түлишэ арбилhан байна.

Тракторист нүхэр Куренкова нэгэ условно трактораар 122 гектар хахалжа, 771 килограмм түлишэ арбилба; нүхэр Фалилеева С. Д. ЧТЗ трактор дээрэ хүдэлмэрилжэ нэгэ условно трактораар 45,4 гектар хахалжа 814 килограмм түлишэ арбилhан байна.

Эдэ амжалтануудай хажуугаар мүн дутагдалнууд бии. Аймагай эхин парторганизацинууд болтадаа энэ шухала хүдэлмэриие эрхим hайнаар ябуулна бэшэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Григорьев, парторганизациинь секретарь нүхэр Слепнев), Новый мир» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Разницын, парторганизациинь секретарь нүхэр Паньков) ба бусад табанжэлэй түсэб тухай Хуулиие колхозниигуудай дунда ойлгуулха хүдэлмэриие hулаар табиhан байна.

Аймагай культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриинүүдэй таhаг (даагшань нүхэр Молоков) энэ шухала хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулха хэрэгтэ хайша хэрэг хандана. Жэшээлхэдэ, 15 уншалгын байшангай 10-ниинь арай гэжэ хүдэлнэ. Узколугска, Красно-Посельска ба бусад сельсоведүүдэй уншалгын байшангууд оройдоошье хүдэлмэрилнэгүй.

Табанжэлэй түсэб тухай Хуулиие арад зондо ойлгуулха ябадалда байгаа дутуу дунданууды ойрын сагта усадхаха шухала.

Б. ЦЫРЕНОВ,
ВКП(б)-гэй Бичурын айкомой пропагандист.

ХОЕР АЙМАГУУДАЙ МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮШЫН ДҮНГҮҮД

Үндэр ургаса хуряаха, адуу малаа олошоруулха, колхозуудые культурно болбосон болгохын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоhон Сэлэнгын ба Зэдын аймагууд эдэ хүдэлмэринүүдые ябуулха талаар уялгануудаа хайшан гэжэ дүүргэжэ байhан тухайгаа шалгажа эхилбэ.

Һаяхан, Зэдын аймагай түлөөлэгшэд Сэлэнгын аймагай колхозуудаар ябажа, тэндэ хэгдэhэн ажал ябуулгатайнь танилсаhан байна.

Сэлэнгын аймагай колхознигуул ба МТС-үүдэй хүдэлмэришэд мүрысөөндэ ороhонhоо хойшо ажалаа амжалтатайгаар ябуулжа, абаhан уялгануудаа дүүргэхын түлөө тэмсэжэ эхилhэн байна. Тэрэнэй ашаар, хабарай тарилга агротехническэ болзор соо дүүргэжэ шадаhан, мүн үхэр малаа амгалан гайбанаар үбэлжүүлжэ, хүхэ нооондо гаргаhан байна.

Тус аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз энэ мүрысөөндэ илангаяа эршэмтэйгээр оролсожо, хабарай тарилгын түсэб амжалтатайгаар дүүргэбэ. Мүн малажалаа яhала хүгжөөhэн ба шэнэ түлнүүдые гарза багатайгаар хүлеэн абаhан байха юм.

Хадалан сабшалангаа мүнөө жэлдэ эртээнhээ эхилжэ, хэдэн дахин уhалhан ба элдэб үтэгжүүлгын хүдэлмэри хэбэ. Малаа hайн үүлтэртэй болгохо тушаа онсо анхаралаа табижа, 120 симментальска үүлтэрэй үнеэдhээ абтаhан түлнүүдые нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээжэ шадаа. Малажалай ашаг шэмые нилээдгүй дээшэлүүлэнхэй. Зарим үүлтэртэ үнеэдhээ үдэр бүри 25 — 30 литр хүртэр hү hаадаг болоо.

Гадна, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой членүүдэй байра байдалтай танилсахада, культурна ба шанга шадалтай байна гэжэ зэдынхид тоолобо. Колхознигуудай гэр байра электричествын галтай ба радиотой болонхой. Колхозойнь бүхы үйлэдбэриин гол hалбаринуудай хоорондо телефон ба радио байгуулагдаhан байна. Гоё hайхан клубтай, тэрээн соонь киноустановка, библиотекэ, музей бии. Артизанска худаг, силосно башни ба элдэб зүйлын шэнэ барилганууд бүтээгдэhэн байна. Энэ жэлдэ 100 киловатт хүсэтэй электростанци баригдажа хүдэлжэ эхилхэ юм.

Колхозоо культурно болбосон болгохо хүдэлмэриие СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Тогочи Данзанов хүтэлбэрилжэ, энэ талаар саашадаа ехэхэн амжалтануудые туйлаха байhаниинь мэдээжэ.

Хоёр аймагуудай мүрысөөнэй дүндэ зорюулагдаhан шалгалта хадаа эдэ аймагуудаар социалистическэ мүрысөөн улам шангаар дэлгэржэ байhаниие гэршэлжэ үгэнэ. Өөhэд хоорондоо мүрысэжэ договор баталаад, тэрэнээ харилсан шалгалсажа, саг соонь дүнлэhэн үүсхэл хадаа манай аймагай колхозуудай ажахын бүхы амжалтануудые туйлаха шухала нүхэсэл боложо үгэнэ.

С. ХАНДАЖАПОВ,
ВКП(б)-гэй Зэдын айкомой эмхидхэлэй-инструкторска таhагые даагша.



Чувашска АССР-эй Вурнарска районой Ленинэй орденто Сталинай нэрэмжэтэ колхоз артелиингээ ажахые хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб зохёобо. Энэ түсэб соогоо колхозно тосхонойгоо культура ба ажаhуудалда ехэхэн анхарал табиhан байна. 500 hууритай дуугардаг кинотеатр, 10 киловатт хүсэтэй электростанци ба 450 точкотой радиоузел баряадбайна. Мүн олон тиражтай колхозно газетэ гаргагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой олонтиражтай газетын типографида. «Сталинец» гэжэ газетын ээлжээтэ номер гаргагдажа байна. Б. Мисляковой фото (ТАСС-эй фотохроника).

Эрид хубилалта хэхэ хэрэгтэй

Дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбые үлүүбшэлэн дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ Многопромсоюзай системын бүхы артельнүүд хабаадаhан байна. Энээнэй ашаар гүрүү артельнүүд, шэнэ сталинска табанжэлэй түрүүшын жэл **болохо 1946 оной хахад жэлэй түсэбые** үлүүлэн дүүргэжэ шадаhан байна. Многопромсоюзай системын 22 промартельнүүд өөhэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөнэй договор баталжа ажаллаhан байна. Энэ мүрысөөн соогуур Тарбагатайн аймагай „1-МАЯ" артель (түрүүлэгшэнь Ивлева), Иволгын аймагай „Кожевник" артельнүүд хахад жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэhэн байна.

КУЙБЫШЕВ артель (түрүүлэгшэнь Аполонов) түсэбөө 120,3 процент гүйсэдхэжэ, гаргаhан продукциингаа шанарые нилээд hайжаруулан, Многопромсоюзай артельнүүдэй дундахи мүрысөөндэ илажа, түрүү hуури эзэлбэ.

Байкало-Кударын аймагтахи „Победа" гэжэ артель (түрүүлэгшэнь Гусев), Жданов артель (түрүүлэгшэнь Кубанов) тон муугаар хүдэлмэрилжэ түсэбөө 49,6—43 процент дүүргэhэн байнад.

Мүрысэжэ хүдэлмэрилhэн Многопромсоюзай 22 промартельнүүдэй дундаhаа оройдоо зургаан артельнүүд хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ шадаба. Тиин, үлэhэн 16 артельнүүд түсэбөө дүүргээгүй. Горпромсоюзай коллективтэй мүрысэжэ хүдэлмэрилhэн Многопромсоюзай коллектив түсэбөө имаі тал 77,9 процент гүйсэдхэжэ гээгдэбэд.

Заиграйн аймагтахи „Прожектор" гэжэ артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Пасиуков) түсэбөө оройдоо 30, 8 процент дүүргэжэ, хамагай хойно гээгдэн ябана. Мүн тэрэшэлэн „Красный пограничник" гэжэ артель hараhаа hарада түсэбөө дүүргэнэгүй.

Многопромсоюзай бүхы артельнүүд болбол мүнөөдэр болтор үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгын талаар ба ажалшан арадай захилтануудые дүүргэхэ талаар хэлэшэгүй муугаар хүдэлмэрилнэ.

Дээрэ хэлэгдэhэн промартельнүүдэй хүдэлмэриие эрид hайжаруулха шухала. Тиин хожомдожо ябаhан артельнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд өөhэдынгөө хүдэлмэриие hайжаруулхын түлөө эрид хэмжээ абанагүй.

Многопромсоюзай хүтэлбэрилэгшэд болбол энэ дээрэ дурсагдаhан дутуу дунлануудаа дары усадхажа, уялгата түсэбөө дүүргэхын түлөө өөрынгөө коллективые элсүүлхэ, артельнүүдэй хүдэлмэридэ тусхай анхарал хандуулха үүргэтэй.

И. Очиров.

Эбтэй хүдэлмэриин аша

Республикын нютагай ажаүйлэдбэриин предприятинуудай дундадэлгэрhэн мүрысөөндэ Буркоопинсоюзай системын „Красный путь" гэжэ инвалидуудай артелиин коллектив (директорынь нүхэр Путов) хабаадалсажа hайн амжалта туйлаба. Тус артелиин цехүүд ба мастерскойнуудай хоорондо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энээнэйнгээ ашаар тус артель июнь hарынгаа түсэбые үлүүлэн гүйсэдхэжэ шадаба.

Дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэл болохо 1946 оной түсэбые болзорhоонь урид гүйсэдхэхын түлөө дээрэхи коллективэйхид улам бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ, хахад жэлэйнгээ түсэб 110 процент дүүргэбэ. Иигэжэ тус артель Буркоопин союзай системын артельнүүдэй хоорондохи мүрысөөндэ илажа, дамжуулгын Улаан туг абаhан байна.

Тиин тэндэ ажалай үндэр амжалтануудые туйладаг стахановецуудай тоо үдэрhөө үдэртэ олошорно. Оёдолой цехын эрхим мастер нүхэр Петрунина гэгшэ үдэрэйнгөө даалгабариие 200-280 процент хүртэр дүүргэнэ.

НОВИКОВ.

Һаяын үдэрнүүдтэ hү тушаалга дүүргэхэнь

Мухаршэбэрэй аймагай, Суулгын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз hү тушааха гүрэнэй түсэб hаяын үдэрнүүдтэ дүүргэхэнь. Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоз өөрынгөө уялгануудые hайнаар дүүргэнэ.

Эдэ колхозуудта томилогдоhон тус аймагай дэргэдэхи уполминзагай агент нүхэр Ц. Дылыкова гэгшэ малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушаалгые амжалтатайгаар гүйсэдхэхын түлөө бүхы анхарал оролдолгоёо табина.

Ж. Цыбанов.



Комсомольск-на-Амуре суднобүтээлгын завод.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: орденто токарь П. И. Демидов хүдэлмэрилжэ байна.
В. Байдаловай фото (ТАСС-эй фотохронико).

6 hара соо 10 hарын түсэб дүүргэбэ

Сэрэг дайнай жэлнүүдтэ Ярууны аймагай эрэгтэй ба эмэгтэй загаhашад болбол Эхэ орондоо хэдэн зуу мянган пүүд эрхим шанартай загаhа тушааhан юм. Тиин мүнөө энэ аймагай загаhашад энхэ амгалан сагай үедэ дайнай үеын темпые алдангүйгөөр хүдэлмэрилжэ, загаhа барилга дээрэ hайн амжалтануудые туйлана. Үбэлэй шэрүүн хүйтэндэшье зунай аяма халуундашье эрэгтэй ба эмэгтэй загаhашад болбол түхэреэн сүүдкэ соо өөhэдынгөө дүршэлтэ болоhон ажалые шадамараар ябуулдаг байна.

Шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ гэhэн эрмэлзэлгэ бүхы загаhашадые ажал хүдэлмэридэнь хүтэлнэ.

1946 оной июлиин 1-эй мэдээгээр Ярууны аймагай загаhашад 6 hарын турша соо 10 hарын загаhа барилгын түсэб дүүргэбэ. Мүн 10 hарын түсэбhөө гадуур гүрэндөө 458 центнер эрхим шанартай загаhа тушааhан гэхэ гү, али энэ оно йноябрь хүртэрхи түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Ярууны загаhашад болбол июлиин 1-эй байдалаар жэлэйнгээ түсэбые 70 гаран процент дүүргэhэн байха юм.

Загаhанай ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа 15 бригадануудай 11 бригадань жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ байна. Кировэй ба Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай хоер түрүү бригаданууд жэлэйнгээ түсэбые 105—122 процент дүүргэбэ. Тиин эдэнэр болбол түсэбэйнгөө дээдэ тээ хэдэн зуун пүүд загаhа гүрэндөө тушаахабди гэжэ уялга абаа.

Гэбэшье, мүнөө үдэрэй байдалаар Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хоер бригаданууд загаhа барилгын жэлэй түсэбые 40 тухай процент дүүргэжэ, бүхы бригаданууд дунда гээгдэжэ ябана.

Ярууны загаhашадай дунда агитационно-ойлгууламжын болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри hайнаар табигданхай. Тиихэтэй хамта загаhашад эдеэ-хоолоор, элдэб хубсаhа хунараар ба эд бараагаар hайнаар хангагдаhан байна. Энэ бүхые загаhан ажалтай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ба партийна, комсомольско организацинууд эмхидхэhэн байха юм.

Тиихэтэй хамта аймагай потребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд болбол загаhашадые хэрэгтэй юумээрэнь хангаха, эдэнэрэй ажабайдалые hайжаруулха талаар ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүн тэрэшэлэн эрхим загаhашадые урмашуулха ябадал муугаар табигданхай. Иимэ дээрэhээ потребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд болбол эдэ дутуу дунлануудаа саашадаа усадхаха зорилготой байна.

Ярууны аймагай эрэгтэй эмэгтэй загаhашад болбол Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй турша соо түсэбhөөн гадуур гүрэндөө эрхим шанартай загаhа улам ехээр үгэхын түлөө тэмсэлдэ өөhэдынгөө бүхы хүсые гаргаха байhаниинь hэжэггүй.

Б. МУЖАНОВ.

ХАНДАГАТАЙНХИД ИЛАБА

Ой модоной ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоhон манай республикын ой модоной ажаүйлэдбэриинхидэй дунда Хандагатайн мехлесопунктын коллектив шалгаран гараба.

Хандагатайн мехлесопунктын коллектив (начальнигынь нүхэр Шатилов, парторганизациинь секретарь нүхэр Сергеев, профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Миронов) май hара соо модо бэлэдхэлгын, шэрэлгын талаар hайн амжалта туйлажа, түрүү предприятинуудай зэргэдэ гараhан юм. Тиин май hарада туйлаhан амжалтаяа улам саашадань батадхажа, бүхы хүдэлмэришэдэй дунда ажалай бүтээсые 200 процент хүртэр дээшэлүүлhэнэй ашаар июнь hарын модо бэлэдхэлэй ба шэрэлгын түсэб үлүүлэн дүүргэбэ.

Энэ коллектив барилгын модо бэлэдхэлгын түсэбые 192 процент, шулуу нүүрhэнэй шахтда ба түмэр замай шпалда хэрэглэгдэхэ модо бэлэдхэлгые 10 дахин үлүүлэн дүүргэhэн, модо шэрэлгын түсэбые 160 процент дүүргэhэн байха юм.

Хандагатайнхид социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо бригада ба модошодой ажалай бүтээсые 150 процент хүртэр дээшэлүүлхэ гэhэн уялга абаhан байгаа hаа, мүнөөдэр тэдэнэрэй ажалай бүтээсэ 173 процент хүртэр дээшэлүүлэгдэбэ. Мүн тэрэшэлэн бэлэдхэhэн модонойнь шанар нилээд горьтойгоор дээшэлүүлэгдээ.

Хандагатайн мехлесопунктын коллектив Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ илажа, ССР Союзай ой модоной ажаүйлэдбэриин Министерствын хоердохи шан абаха болобо.

Ажалай эмхидхэл бүридхэлые hайнаар табиhан, мүн модошодой дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, стахановска hуралсалые эмхидхэhэн энэ коллектив болбол 1945 оной хоердохи хахад жэл соо үйлэдбэриин жэшээтэ hайн амжалтануудые туйлахын түлөө улам эршэмтэйгээр тэмсэхэнь лабтай. Коллективэй дунда агитационно-ойлгууламжын, мүн культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри hайнаар табигдаа. Тэрэшэлэн хүдэлмэришэдые эд хэрэгсэлээр ба эдеэ-хоолой зүйлөөр хангаха ябадал hайжаруулагдаhан байна.

В. Веселов.

Эд бараанай эрьесын түсэб дүүргэлтэ

Бурят-Монголой потребсоюзын системэ 1946 оной хоердохи кварталда элдэб эд бараанай эрьесын түсэбые 101,3 процент дүүргэбэ. Энэ оной хоердохи квартал соо республикын хүдөө нютагуудта элдэб эд бараанай эрьесын түсэб үнгэрhэн жэлэй хоердохи кварталца орходоо 14400 түхэригөөр ехээр табигдаhан байна.

Үнгэрhэн кварталай турша соо олониитын эдеэхоолой предприятинууд hайнаар хүдэлмэрилжэ, мүн лэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн байна.

Потребсоюзай системын предприятинуудай дунда Баунтын аймагай потребсоюз түсэбөө эд бараанай эрьесын талаар 140,8 процент, эдеэ хоолоор хангалгын талаар 120 процент дүүргэжэ, социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлэн ябана. Мүн тэрэшэлэн Закаменай, Хэжэнгын, Ярууны, Зэдын, Баргажанай, Сэлэнгын аймагууд уялгата түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ hайн амжалтануудые туйлаба.

Тиигэбэшье Тарбагатайн, Түнхэнэй, Бичурын, Кударын ба бусад аймагууд эд бараанай эрьесын ба ажалшан арадые эдеэ хоолоор хангаха уялгата түсэбөө дүүргээгүй байха юм.

Дээрэ хэлэгдэhэн баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, республикын потребсоюзай системэдэ хабаатай зарим аймагуудай потребсоюзууд мүнөөдэр хүртэр ажалшан арадай шухала эрилтэнүүдые хүсэд дүүрэнээр хангахын түлөө тэмсэлые дээдэ хэмжээндэ табяагүй, түсэбэй ehoop нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилөөгүй байна. Нэгэ үедэ hайнаар хүдэлмэрилдэг, нэгэ үедэ ажал хүдэлмэреэ задагайруулжа хүтэлбэриеэ hуладхадаг ябадал хадаа түсэб дүүргэлгэдэ нилээд ехэ хойшолол ушаруулдаг байна. Тарбагатайн, Түнхэнэй, Бичурай, Кударын потребсоюзуудай хүдэлмэриие hайжаруулхын түлөө аймагай партийна советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд hаяын үдэрнүүдтэ эрид шанга хэмжээнүүдые абаха уялгатай байна.

А. Татаринов

Манай уранзураашадай ажал хүдэлмэри

Энэ жэлэй бүхэсоюзна уранзурагай выставкэ болбол үргэн ехэ уран гоё һанаараа бидэниие баярлуулба. Тус выставкые урда жэлнүүдэйхи жэшэжэ болошогүй.

Бүхэсоюзна выставкэ дээрэ түүхэ маягой темэнүүд ехэ һуури эзэлээ. Энэ улас түрын тусгаар удхатай «Московско, Тегеранска, Крымскэ, конференцинүүд. Германиин капитуляци хэһэн тухай актда гар табилга» гэхэ мэтын зурагууд СССР-эй түрүү уранзураашадай эрхим зохёолнууд дотор харуулагдаба.

Гурбан агуу ехэ державануудай түрүү ударидагшадай Тегеранска конференци» гэжэ айхабтар ехэшье ба бэрхэтэй хүшэршье зурагые Сталинска шангай лауреат А. М. Герасимов шадамар мэргэжэлтэйгээр зураба. «Германиин капитуляци хэһэн акт дээрэ гар табилга» гэжэ уранзураашад Кукриниксын зураг тодо һайнаар зохёогдоһон байна. «Үбшэн Горькиин хажууда» гэһэн Ефановой зураг болбол агуу ехэ уранзохёолшо Алексей Максимович Горькиин парти, правительство ба арад зонтой хани халуун барисаатай байһые тэмдэглэн харуулна байна.

Агуу ехэ ород арадай баатар габьяа түүхэдэ хабаатай зурагууд олон бии. Жэшээлхэдэ, «Куликовско тала дээрэхи тулалдаан» гэжэ үргэн ехэ зураг хадаа олон оролсохоор хоёр тээһээ тулалдаһан Дмитрий Донскойн полкнуудай ба Мамай-Хаанай сэрэгэй тээ мантан томо татар Челебей ба ород баатар Пересвет хоёр хэһэн тулалдаае харуулна. Уранзурааша Серовэй «Александр Невскиин Псковто оролго», С. В. Герасимовай «Пугачевой восстани» гэһэн зурагууд ехэ шадабаритайгаар нарин хурса бодомжотойгоор зохёон бүтээгдэһэн байха юм.

Манай үедэ ба тэрээнэй һүүлдэхи хүдэлмэрилэн сагай үедэшье арад олоной эрэлхэг баатарлиг ажал-ябуулга харуулһан уранһайханай зохёолнууд тон ехэ һуури эзэлнэ. Жэшээлбэл, уранзурааша Богородскиин «Дайнда нүгшэһэн геройнуудта алдар соло» гэжэ гайхамшагта зураг, Николаевай зураһан «генерал-майор Панфиловай ба полковник Турчаниновай портрет», Одинцовай «Ехэ тулалдаанай тээшэ», Пластовой «Сталинай түлөө», Рянгинай «Сабшалан», Чуйковай «Хани басагад» гэхэ мэтэ болоно.

Манай Совет эхэ ороной арюун сэбэр шарайе, тэрээнэй байгаалиин сэлгүй гоёые, манай ороной олон национальна ажалшан арадай баатар габьяата ажал хүдэлмэриие, манай дайсануудые бута сохиһон баатанууды—эдэ бүгэдые манай Советскэ Союзай уранзураашад мүн биирээр мүнхэжүүлэн бэшэжэ, түүхын хэтэдэ, үеын үедэ үзэн харахаар үзэсхэлэнтэ һайхан зохеолнуудые байгуулба. Эдэнэй дунда манай национальна республикануудай уранзохёолшодой элдэб олон эрхим зурагууд бии.

Советскэ уранзураашадай бүтээһэн юумэнь тиимэ һайн сэгнэлтэ абахаар байбашье, тэндэнь баһа дутуу зүйлнүүд бии гэжэ 10-дахи пленум тэмдэглэһэн байгаа. Илангаяа уранзураашадай хэһэн хүдэлмэриие хэлсээн дээрэ табиха, шүүмжэлхэ ябадал ехэ дутуу байна. Тиимэ дээрэһээ, шүүмжэлэл үргэдхэхэ, зурагые хэлсээндэ ходо табидаг болохо гэлсэбэ.

Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин 30 жэлэй ойдо хандуулһан 1947 оной Бүхэсоюзна уранзурагай выставкэдэ эртэһээ бэлэдхэл ябуулха тон шухала гэһэн шиидхэбэри пленум дээрэ мүн абтаба. Энэ выставкэдэ Бурят-Монголой уранзураашад эдибхитэй һайнаар хабаадалсаха ёһотой байна. Тиигэхын тулада нэн түрүүн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэрэгтэй гэбэл: выставкэ эмхидхэхэ хэрэгтэ мүнгэн зөөри таһалжа үгэхэ, уранзурагай мастерской болохо гэр үгэжэ, уранзураашадай ажалда таарамжатай байдал олгохо шухала. Выставкын бэлэдхэл ябуулха талаар Бурят-Монголой Советскэ уранзураашадай Союзда партийна, советскэ органууд ба олониитэ туһаламжа үгэхэ бээ гэжэ ехэтэ найдагдана.

БМАССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша уранзурааша нүхэр Р. С. Мэрдыгеев болбол Советскэ Союзай Герой гвардиин генерал-майор И. В. Балдыновай портредые, «Һолонго», «Байгал далай һалхи шуурганай һүүлээр» ба «Саяндахи шууяан», «Улаан Оронго колхоз» гэжэ зурагуудые энэ жэл соо дүүргэхэ юм.

Искусствын габьяата ажал-ябуулагша, уранзурааша Тимин хадаа «Илалта», «Сталинай портрет», Байгалда загаһа агнагшад», «Фронтовигай хөөрөөн», «Фронт дээрэ ошоһон театр», «Нова—Удада нүхэр Сталинай сүлэлгэдэ байһан тухай» гэжэ зурагуудые, Советскэ Союзай герой нүхэр Тулаевай ба снайпер Доржиевай бюст бүтээхэ байна.

Минии 1946 он соо хэхэ хүдэлмэринүүд гэбэл: «Вождиин портредэй хажууда», «Түрэ», «Уһалуури дээрэ», «Бүрүүл үдэр», БМАССР-эй солото хүнүүдэй портредүүд гэхэ мэтэ.

Галина манай уранзураашад: Аржижков, Голованов, Шестакова, Неволина, Пепуль, Рудь, гэгшэд элдэб янзын олон зурагуудые зохеожо байнхай.

Эдэ дээрэ заагдаһан зурагуудай олонхинь манай Буряг-Монгол республикын 25 жэлэй ойдо зорюулһан выставкэдэ табигдажа, олониитэдэ харуулхаар бэлэн болохо ёһотой юм. Тиимэ дээрэһээ зураашадай уранзохёолойнгоо хүдэлмэринүүдые шамдуулха сагань болоо.

Уранзураашадта эрилтэ табихын хамта тэдэндэ туһаламжа хүргэжэ тэдэнэй онсо мэргэжэлые улам бүри дээшэлүүлхэ, зохёолойнь шанарые һайжаруулха—бидэнэрэй арюун уялга байна. Манай зам болбол социалистическэ реализмын зам мүн, манай зорилго хадаа Ленин-Сталинай партиин хэрэгтэ өөрынгөө уранзохёолой хүсөөр шадал соогоо туһалха гэһэн зорилго мүн.

БМАССР-эй Советскэ уранзураашадай Союзай түрүүлэгшэ.

С. САМПИЛОВ.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл хэнэгүй

Һаяхан БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл тухай Түнхэнэй аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Халтагаровай тоосоото элидхэл сонособо.

1945—1946 онуудай һуралсалай жэлэй туршада тус аймагай һургуулинууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилөө. Һургуулида һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанар муу байһан ба түлеэ дугаартай байһан дээрэһээ һургуулинуудайнь түсэбтэ хэшээл һалдадаг байгаа. Теэд Түнхэнэй аймагай ажалшадай депутадуудай аймсоведэй гүйсэдком ба арадай гэгээрэлэй таһаг дээрэ дурсагдаһанһаа тобшолол гаргажа, һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ талаар шухала хэмжээ абаагүй.

Энэдэ бүгэдэниитын уялгата һуралсал тухай хуулиие бэелүүлхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдадаг ба энэ хуули тухай ойлгуулгамжын хүдэлмэри арад зоной дунда тон һулаар ябуулагдадаг ба арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ олониитэ хабаадуулагдадаггүй байха юм.

Түсэбэй ёһоор 7100 кубометр түлеэ бэлэдхэгдэхэ аад, 1946 оной июлиин 25 болтор зүбхэн 4470 кубометр түлеэ бэлэдхэгдээ. Бүхы бэлэглэгдэхэ ёһотой түлеэнэй зүбхэн 12 процентнь һургуулинуудай газаа буулгагдаһан байха юм. Хэдэ хэдэн, жэшээлхэдэ, Шимкинскэ, Токуринска ба Нюрхайска һургуулинууд нэгэшье кубометр түлеэ бэлэдхээгүй.

Жэжэ заһабарида ороходо 25 һургуулинуудай 15 һургуулинь заһабарилагдажа эхилээ. Кыренэй дунда һургуулиин байшан ба интернадынь тон задагай муу байдалтай ба капитальна заһабарилгада ороходо ёһотой аад, тэрэнь мүнөө хүртэр эхилэгдээгүй. Һургуулинуудынь жэжэ ба капитальна заһабарилга хэхэ материалаар хангагдаагүй байна.

Заһабарилгын ба түлеэ бэлэдхэлгын хүдэлмэринүүдтэ мүнгэн зөөри хаһа саг соонь гаргагдадаггүй юм.

Мүнөө хүртэр колхозуудта гутал хубсаһа өёлго эмхидхэгдээгүй, баригдаһан хуушан ном дэбтэр худалдажа абаха түсэб дүүргэгдээгүй.

Һургагшанарые мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курсада ба заочно һуралсалда хабаадуулха түсэб дүүргэгдээгүй. Эдэ бүгэдэ хадаа һуралсалай жэлдэ бэлэдхэхэ тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлгые Түнхэнэй аймгүйсэдком эмхидхээгүй, һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлгын талаар арадай гэгээрэлэй таһаг ба сомоной соведүүдэй ябуулха хүдэлмэриие үдэр бүри хинажа шадаагүй гэжэ харуулна.

Тиимэһээ эдэ бүхы дутуунуудые дары усадхажа, һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлые эрхимээр ябуулхые Түнхэнэй аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаевые ба арадай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Халтагаровые уялгалһан тогтоол БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет гаргаба.

ТYРYY БРИГАДА

Хэжэнгын аймагай Чесанын сомоной „Улаан таряашан" колхозой нүхэр В. Емонов бригадиртай тракторна бригада энэ жэлэй хабарай тарилгын хүдэлмэридэ эрхим амжалтануудые харуулжа, аймаг соогоо түрүү һуури эзэлбэ.

Нүхэр Емоновой хүтэлбэри доро ажалладаг бригада энэ жэлэй хабарай тарилгын түсэбые саг болзор соонь үлүүлэн дүүргэжэ, үнэтэ горючи ехээр арбилһанайнгаа түлөө дирекци ба парторганизацингаа дамжуулгын Улаан туг абаһан байгаа.

Мүнөө нүхэр Емоновой бригада пар хахалалга дээрэ улам эршэмтэйгээр хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ, абаһан дамжуулгынгаа Улаан тугые алдахагүй зорилготой.

П. Содбоев.

КОМБАЙНЕРНУУДАЙ МYРЫСӨӨН

Жиримскэ МТС-эй комбайнер Уля Грудинина гэгшэ саг болзорһоонь түрүүн өөрынгөө комбайн заһабарилжа дүүргээд, 2 комбайн түсэбһөө үлүү заһажа гаргаба. Энэ комбайнаа заһабарилжа байхалаа илангаяа шанарай талаар ехэ һаналаа табиһан байгааб гэжэ хөөрэбэ. Машинадаа техническэ харууһалга хангажа, таряахуряалгада үндэр бүтэсэнүүдые туйлаха хүсэлэнтэй.

Уля Грудинина халаа түсэбэй ёһоор хараалагдаһан 112 гектар нормоёо 20 хоног соо 200, бүхы хуряалгын сезон соо 300 гектарһаа доошо бэшэ дүүргэхэб гэжэ уялга абаба. МТС-эйнгээ бусад комбайнернуудые социалистическэ мүрысөөндэ уриһан байна.

Ж. Гомбоин.

Модошо ба түмэршэ дархашуулай һайн жэшээ

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой модошо дархан нүхэр Пунсэг Хонишиев 80 наһа хүрэбэшье, колхозойнгоо хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хандана. Энэ нүхэр мүнөө колхоздоо хүнгэн ябадалай тэргэдые тон ураар хэжэ байна. Гадна үбһэ хуряалгын үедэ баригдаха зэбсэгүүд, аса, гар тармуур гэхэ мэтэнүүдые олоор хэжэ колхозойнгоо правлениидэ тушааба. Энэ эдибхитэй нүхэр эдэ бүгэдэ юумэнүүдые наряар урлаха зуураа үргэлжэ үдэрэйнгөө даалгабари үлүүлэн дүүргэдэг юм. Мүн үбгэн Хонишиевэй һайн жэшээгээр түмэршэ дархан нүхэр Бато Цыренов хүдэлмэрилжэ, үбһэ хуряалгын машина ба зэр зэмсэгүүдые саг болзор соонь заһабарилжа дүүргэһэн байна.

Ж. Цыбанов.

Yбгэн Ринчиновэй ажал

Зэдын аймагай, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой член нүхэр Иши Ринчинов гэгшэ үндэр наһа хүрөөшье һаа, колхозойнгоо хадалан сабшалан һайжаруулхын түлөө унтаха нойргүйгөөр ажаллана.

Һаяхан нүхэр Ринчинов болбол һургуулиингаа 16 үхибүүдые абажа, орооното культурануудай буртаг үбһэ түүлгэдэ гараһан байна. 10 үдэрэй турша соо ажаллажа, 150 гектар тарилгын буртаг үбһэ ба үндэһэ тайалжа, тарилга хэгдээгүй газарта абаашажа суглуулһан байгаа.

Үхибүүдһээ бүридэһэн үбгэн Ринчиновэй хүтэлбэрилдэг бригада тарилгын хойноһоо харууһалгын хүдэлмэриие улам саашадань үргэлжэлүүлһээр.

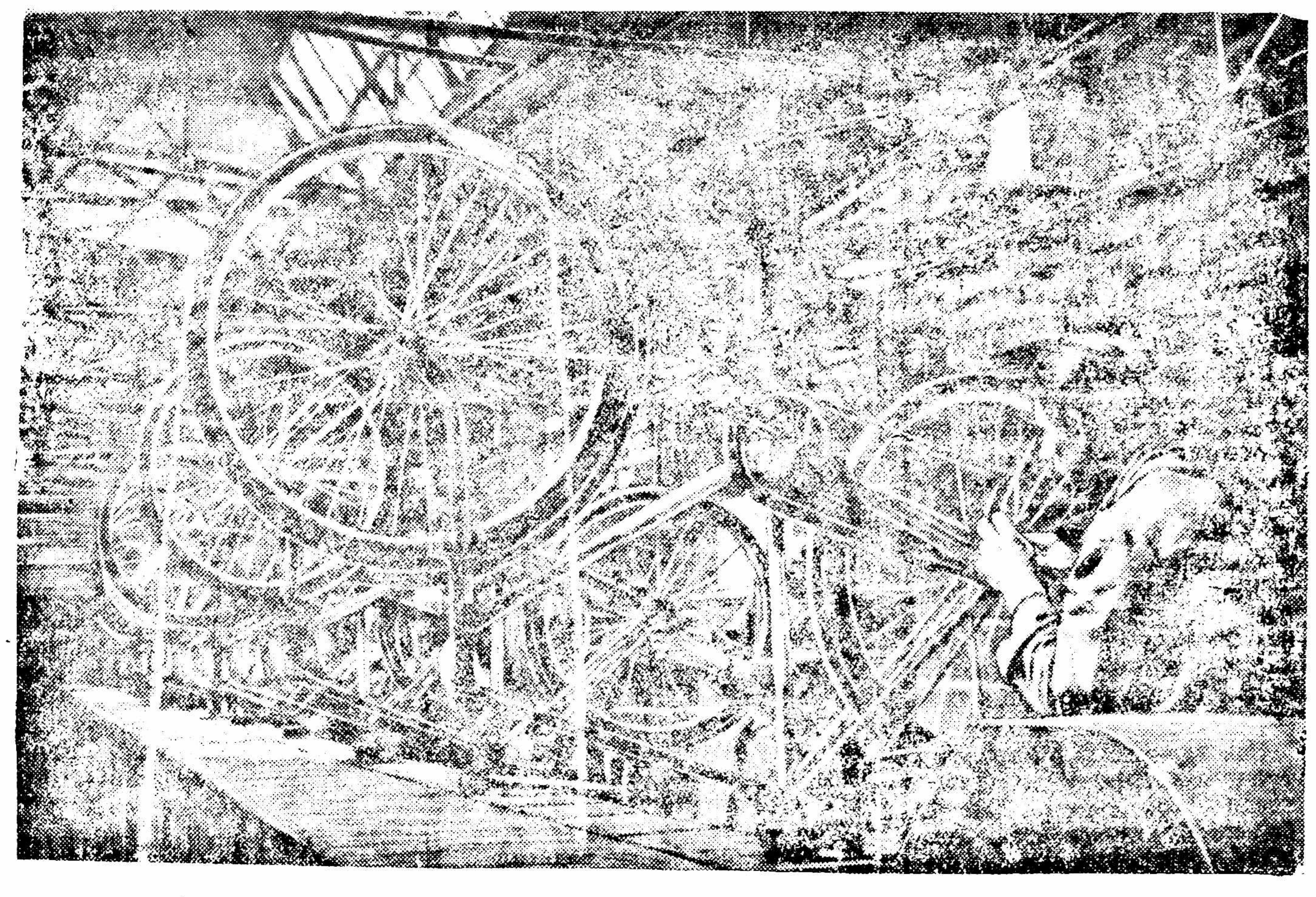
Д. Цыремпилов.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэнэ

Малай үбэлжэлгэдэ зунай сагһаа эхилжэ бэлэдхэхэ хэрэг онсо шухала гэжэ ойлгоһон Суулгын сомоной (Мухаршэбэр) колхозууд энэ хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулжа байха юм.

Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Б. Норбоев), Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Б. Сангадеев) хабарай полевой хүдэлмэриһөө эхилжэ малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл хэнэ. Мүнөө энэ колхозойхид һү ба тоһо болбосоруулха гоё һайхан гэрнүүдые барижа дүүргээд байха юм.

Нэрлэгдэһэн колхозууд малайнгаа үбэлэй байра заһабарилга хэжэ байна.



Чкаловай нэрэмжэтэ завод авиационно ажауйлэдбэриин үлдэһэнүүдһээ велосипед бүтээн гаргалгые эхилбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: суглуулагша мастер И. М. Синайский гэгшэ конвейер дээрэ велосипед суглуулжа байна.

Е. КАЧИНАЙ фото. (ТАСС-эй фотохронико).

Шалгалта юу харуулааб

АЙМАГУУДТАХИ ГYРЭНЭЙ ТУҺАЛАМЖЫН ТАҺАГУУДАЙ ХYДЭЛМЭРИ

Ажалшадай депутадуудай Кабанскын аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дэргэдэхи гүрэнэй туһаламжын таһагай ба тэрэниие даагша нүхэр Помулевой хүдэлмэриие БМАССР-эй финансын Министерство шалгажа үзэһэн байна.

Энэ шалгалта юу харуулааб гэхэдэ, тус аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дэргэдэхи гүрэнэй туһаламжа үзүүлхэ таһаг болбол хэлэшэгүй муугаар хүдэлмэрилһэниинь элирүүлэгдэбэ. Энэ таһагые даагша нүхэр Помулев болбол 1944 оной июлиин 8-да гараһан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түүхэтэ Указ тухай олониитэ ажалшан арадай дунда ямаршье ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулаагүй байхаһаа гадна энэ Указые бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаагүй байха юм.

Манай советскэ гүрэн ба коммунистическэ парти болбол сэрэг дайнда хабаадагшадай гэр бүлэнэртэ ба дайнай инвалидуудта туһалха, мүн тэрэшэлэн олон үхибүүдтэй эхэнүүдтэ гүрэнэй туһаламжа үзүүлхэ тухай тусхай анхарал хандуулжа байһаниинь эли.

Энэ харюусалгата гүрэн түрын удхашанартай хэрэгые жэшээтэ һайнаар ябуулхынгаа орондо дээрэ хэлэгдэһэн гүрэнэй туһаламжын аймагай таһагые даагша нүхэр Помулев ажалшан арадай, эрилтэнүүдтэ ба мэдүүлгэнүүдтэ албан хойрогоор хандажа байһаниинь тодорхойлогдоо. Аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитет болбол ажалшадһаа ороһон мэдүүлгэнүүдые хэдэн удаан саг соо харадаггүй ба мэдүүлгэ үгэгшэдтэ ямаршье харюу үгэнгүй даража байһан байха юм. Тус таһагта үгтэһэн олон хүүгэдтэй эхэнүүдэй 39 мэдүүлгэнүүд 14 сүүдхэһээ 310 сүүдхэ хүртэр нүхэр Помулевой стол соо хэбтэдэг байгаа. Олон хүүгэдтэй эхэ У. Антонова гэгшэ Кабанскын аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй дэргэдэхи гүрэнэй туһаламжын таһагта 1945 оной июлиин 1-дэ мэдүүлгэ үгэһэн байна. Тиин энэ мэдүүлгэ болбол 1946 оной мартын 14-дэ үзэгдэһэн байха юм. Мүн тэрэшэлэн олон хүүгэдтэй эхэ П. Каргопольцева гэгшын мэдүүлгэ жэл тухай энэ таһагай саарһан соогуур худхалдажа ябаһан байна.

Мүн олон хүүгэдтэй эхэнүүдтэ ба сэрэгшэдэй бүлэнэртэ үгтэхэ ёһотой туһаламжын мүнгэнэй хэмжээе буруугаар тодорхойлһон ябадал элирүүлэгдэбэ. Энэ таһаг болбол олон хүүгэдтэй 41 эхэнүүдтэ туһаламжа үгэлгын болзорые буруугаар гаргаһан байха юм. Энээн дээрэһээ тус таһагай гаргаһан болзороор туһаламжа үзүүлээд байгаа һаа, Кабанскын аймагай финансова таһаг болбол олон үхибүүдтэй эхэнүүдтэ үгтэхэ 6460 түхэригэй туһаламжые хаһажархиһан байха һэн.

Мүн олон хүүгэдтэй эхэнүүдтэ гүрэнэй туһаламжа үгэхэ, орден хайрада хүртэхэ эхэнүүдэй бүридхэл хэхэ ябадал хэлэшэгүй ехээр бусайдуулагданхай. Туһаламжа абаха книжкэ олон үхибүүдтэй эхэнүүдтэ 7 хоногой болзор соо үгтэхэ ёһотой байгаа. Энэ таһагай хүдэлмэришэд тэрээниие дүүргэжэ шадаагүй. Жэшээлхэдэ, олон үхибүүдэй эхэ В. Ипатова гэгшэ энэ книжкые 104 хоноһон хойно, Т. Суворова гэгшэ 135 хоноһон хойно, Н. Покацкая гэгшэ 172 хоноһон хойно абаһан байна. Аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй зүгһөө гүрэнэй туһаламжын таһагай хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө ямаршье хэмжээ абтаагүй. Тиихэтэй хамта тус таһаг болбол мүн өөһэдынгөө хүдэлмэриие һайжаруулха, тусхай байратай болохын түлөө оройдоошье хэмжээ абаагүй байна.

БМАССР-эй финансын Министерство болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые дүүргээгүй, тэрэниие хазагайруулжа байгаа Кабанскын аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй дэргэдэхи гүрэнэй туһаламжын таһагые даагша нүхэр Помулев гэгшэдэ выговор үгэхэ зуураа, эндэ тохеолдоһон муу хүдэлмэриие һайжаруулха тухай хэдэн хэмжээнүүдые хараалһан байна.

Республикын бүхы аймагуудай гүйсэдхэхэ комитедүүдэй дэргэдэхи гүрэнэй туһаламжын таһагууд болбол өөһэдынгөө хүдэлмэриие үндэһөөрынь һайжаруулха зорилготой байна. Заиграйн, Байкало-Кударын ба бусад аймагуудта олон үхибүүдтэй эхэнүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ ябадал муугаар табигдаһан тухай мүн лэ баримтанууд бии байха юм.

Иимэ дээрэһээ парти ба правительствын зүгһөө ажалшан арадай амгалан байдалые улам саашадань һайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудай нэгэн болохо гүрэнэй туһаламжын хэрэгые бүхы аймагуудта һайжаруулха гэжэ финансын Министерство эрилтэ табина.

Н. Спицын.

Дамжуулгын Улаан туг абаха болобо

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй июлиин 12-ой заседани дээрэ республикын аймагууд ба городуудай финансова органуудай хоорондохи социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые хаража үзэһэн байна. Эндэ, городууд ба аймагуудай гүрэнэй олзын ба страховой түлбэриин, нөөсэлгын кассада мүнгэ хадагалуулгын налог ба түлбэринүүдые суглуулгын хоердохи кварталай дүнгүүд тодорхойгоор харуулагдаба.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол финансын органуудай социалистическэ мүрысөөндэ тусхай анхарал хандуулха зуураа, үнгэрһэн хоердохи кварталда Курумканай аймагые илажа гараа гэжэ тоолоо. Тус аймагай финансын таһаг (даагшань нүхэр Г. Шаманов) хоёрдохи кварталай түсэбые 154 процент, тэрэ тоодо налог ба түлбэринүүдые 213 процент, гүрэнэй олзын оролтые 137 процент, нөөсэлгын кассада мүнгэ хадагалуулгые 159 процент дүүргэһэн байна. Иимэһээ тус аймагай финансова таһагта БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугые үгэхэ ба социалистическэ мүрысөөндэ шалгаржа гараһан финансова хүдэлмэрилэгшэд ба эдибхитэдые шагнахын тула нэгэдэхи шан болгон 15 мянган түхэриг үгэхэ гэжэ шиидхэгдэбэ.

Хоердохи шан болохо 10 мянган түхэригые Улан-Удэ городой горфинотделдэ үгэхэ, гурбадахи шан—5 мянган түхэригые Баргажанай аймагай финансын таһагта үгэхэ гэжэ шиидэһэн байна.

ГЭГЭЭТЭНЭЭ БЭШЭНЭ

Нүхэр Макушина гэгшэ Зэдын аймагай Гэгээтын сомоной уншалгын байшаниие даагшаар хүдэлмэрилжэ эхилһээр үни удаан болобо. Тиигэбэшье мүнөө болоходо энэ нүхэрэй хэһэн хүдэлмэри гэжэ огто юушье байхагүй.

Хэды иимэ муу байдалтай байбашье, тус сомоной түрүүлэгшэ нүхэр Чагдуров ямаршье хэмжээ абангүй, харин һанаа амархан һуужа байха юм. Урдань энэ уншалгын байшан олон янзын культурна нааданай хэрэгсэлнүүдтэй ба хэдэн олон һонин номуудтай байһан юм. Теэд тэдэнь мүнөө болоходо байхагүй.

Мүн тэрэшэлэн аймагай культурно-гэгээрэлэй таһагай энэ сомоной уншалгын байшанда ямаршье туһаламжа үзүүлэнгүй мүнөө болтор һуужа байхань гайхалтай.

Д. Цыремпилов.

ТАРЯАНАЙ БУРТАГ YБҺЫЕ ТYYНЭ

Яруунын аймагай таряанай газарай буртаг үбһые олон зон түүжэ эхилбэ. Жэшээлхэдэ, Үльдиргын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 345 гектар таряанай газарай буртаг үбһые түүжэ дүүргэбэ. Мүн тэрэшэлэн Карл Марксын, Калининай нэрэмжэтэ колхозууд 100—190 гектар хүртэр түүһэн байха юм.

Тус аймаг соо 1055 гектар орооһото культурануудай талмай буртаг үбһэнүүдһээ сэбэрлэгдэһэн байна.

Бригада хоорондын мүрысөөн

Улан-Удын түмэр замай деподо шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бригада, цехүүд хоорондын социалистическэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн юм.

Энэ мүрысөөндэ үргэлгын цехын нүхэр Гордеевэй залуушуулай бригада ажалай бүтээсын эрхим жэшээ харуулба. Тус бригадын коллектив нүхэр Котлицкиин бригадын коллективтэй мүрысэхэдөө һарынгаа түсэб 180 процент гүйсэдхэхэбди гэһэн уялга абаһан байна. Нүхэр Гордеевэй бригадын эдибхитэй коллектив абаһан уялгаа хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, июнь һарынгаа түсэб 218 процент дүүргэжэ, мүрысөөндэ илаба.

Бригадын стахановецууд нүхэд Семенов, Фролов, Турбин гэгшэд һарынгаа түсэб 220-230 процент хүртэр дүүргэжэ, өөһэд хоорондын мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ.

Мүнөө үедэ бригадын бүхы члегнүүд жэлэйнгээ түсэбые үлүүбшэлэн дүүргэхын түлөө улам эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

МИНИИ ТҮСЭБ

Агууехэ Октябриин ашаар эрхэ сүлөөгөө олоод, гайхалтай түргэнөөр хүгжэжэ ябаа түрэл бурят арадайнгаа поэзиин түрүүшын түлөөлэгшэдэй жагсаалда ороод ябаhандаа минии зол саглашагүй е хэ.

Нюдэнэй үзүүртэ хүхэрэн харагдажа байгаа үзэгдөөгүй үндэр hайхан уулада хүрэхын түлөө аянша хүн хэдэн олон дабаа дабадаг, гол мүрэнүүдые гаталдаг. Тэрээншэлэн, манай залуу поэзиие ерэхэ жэлнүүдтэ нарата үндэртэ хүргэхын түлөө арадайнгаа одооной ба ерээдүйн хүгжэлтэ ба ургалтые мэргэн шэнжэлэгшын нюдөөр хаража шадаха, тэрээнэй дээдэ зэргын уран зохёолой аргаар гэрэлтүүлжэ шадаха болохо —тиимэ асари ехэ харюусалгата зорилгонууд манай поэдүүдэй урда зогсожо байна.



Энэ зорилго бэелүүлхын түлөө манай поэдүүд, тэдэнэй тоодо би оролсожо, шадабари болон hуралсалайнгаа хэмжээе улам дээшэлүүлхэ, шэнэ шэнэ форманууд ба аялганууды бэдэрхэ талаар зориг дүүрэн хүдэлмэрилжэ байнабди.

Ойрын хоёр жэлдэ ши юу бэшэхэ түсэбтэй байнаш гэжэ hурабал: „Монгол орондо» гэhэн шүлэгүүдые дүүргэжэ байнаб. Шэнэ шүлэгүүдэй хоёр сборник бэшэхэб. „Арадай хүбүүн“ гэжэ поэмые 1947 ондо дүүргэхэб. Поэмын герой —Доржи Нашинов болбол түрэл бурят арадайнгаа эрхим шанарые бэедээ хадагалhан хүн. Энэ геройгоор дамжуулжа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ бурят арадайнгаа хэhэн ба харуулhан арсалан зориг, шэн габьяа, гайхамшагта арюун хэрэгыень харуулхые шадал шэнээгэйнгээ зэргээр оролдохоб.

Шираб Нимбуев.

Хүдөөгэй самодеятельностиин кружогуудта анхаралаа табиха

Хориин аймагай соцкультурын байшангай дэргэдэхи драматическа ба хүгжэм дуунай кружогууд аймагайнгаа бүхы колхозуудаар ябажа, бүхы шухала кампанинуудай үедэ колхознигуудай дунда уранhайхан танец, хүгжэм дуунуудые наадажа hонирхуулдаг байгаа. Теэд энэнь бүхы аймагые хангажа шадахагүйнь лабтай.

Тус аймагай табан колхозууд ба hургуулинуудта самодеятельностиин кружогууд бии болгогдожо хабарай тарилгын үедэ наада табидаг байгаа гэбэшье, тэдэ кружогуудые хүтэлбэрилхэ шадабаритай, эдибхитэй хүнүүд үгы дээрэhээ боложо, зарим самодеятельностиин кружогууд дутуу дундануудтай болоhон ба оройдоо тараагдашаhан байха юм. Гадна, зарим колхозуудай клубууд заhабарилагдаагүй, тэдэниие заhаха гэжэ суглаанууд дээгүүр хэдэн удаа тогтоомжонуудые гаргабашье, мүнөө болтор заhабарилагдаагүй унжагайрhаар байха юм.

Хэжэнгын аймагта самодеятельностиин ба хүгжэм дуунай 12 кружогууд бии болгогдоhон ба мүн тэрэшэлэн хабарай тарилгын үе соо наадануудые табижа, үргэн ниитэ зониие hонирхуулдаг байhан байна. Байгша оной январьhаа июль хүртэр 288 дахин наада табижа хэдэн зуун хүнүүд хараhан байна.

Гэбэшье, эдэ самодеятельностиин кружогууд табиха зүжэг ба дуулаха дуу гэхэ мэтээр дуталдадаг байна. Иимэ дээрэhээ республиканска арадай творчествын байшан болбол хүдөөгэй самодеятельностиин кружогуудта таарамжатай бишэхэн зүжэгүүдые ба дуунуудые үргэнөөр дэлгэрүүлхын зорилго урдаа табиха ба хүдөөгэй самодеятельностиин кружогуудые хүтэлбэрилхэ хүнүүдые бэлэдхэхэ тон шухала зорилготой.

Ч. Генинов.

Хүүгэдэй олимпиадада хабаадалсаба

Хэжэнгын аймагай Чесаныя хүсэдбэшэ дунда hургуулиин уранhайханай самодеятельностиин кружок (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Надежда Дондокова) hаяхан аймагай центртэ болоhон хүүгэдэй уранhайханай олимпиадада өөhэдынгөө хүсөөр бэлэдхэhэн элдэб янзын наада харуулhан байна. Энэ hургуулиин кружогойхид гэмгүй hайн бэлэдхэлтэй байhан дээрэhээ, олимпиадада түрүү hуури эзэлээ. Кружогой членүүдhээ илангаяа hайнаар Цыпилма Дашиева, Цыдэн Афанасьев гэгшэд дуулаhан, музыкантнууд аха дүү Владимир, Эрдэм Манидороевууд гоё hайханаар ород ба буряд арадай дуунуудые наадажа үгэhэн байна. Аймагай гэгээрэлэй таhаг тэдэнэй хүдэлмэриие hайн дээрэ сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг барюулаад, саашадаа бүри үндэр амжалтануудые түйлахыень хүсэбэ.

П. Содбоев.

РЕДАКЦИДА ЕРЭhЭН БЭШЭГ

Хэзээ хүрэжэ ерэхэ гээшэб?

Мүнөө Сталинска шэнэ табанжэлэй түсэбые бүхы советскэ арадай, тэрэнэй тоодо колхозно таряашадай бэелүүлжэ, ажаhуудалаа культурна ба болбосон болгохын түлөө тэмсэжэ байгаа үедэ хүдөө нютаг ба колхозуудаар кино харуулха ба театрын зүгhөө ябажа зүжэг наада харуулха гээшэ угаа ехэ удхашанартай болоно.

Хэды тиимэ гэжэ hанабашье, Ториин аймагай Бургалтайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз дээрэ кино харуулхаа болиhоор эгээ хоёр жэл болобо. Зүгөөр манай хүршэ болохо Карл Марксын нэрэмжэтэ ба «Заветы Ильича» гэжэ колхозууд дээгүүр кино харуулдаг ба артистнаршье ябадаг байха юм. Мүн hая Улан-Удэhээ артистнарай бригадын ерэхэдэ манай колхоздо наада харуулхын хэмжээ аймагай эмхи зургаанууд абаагүй байха юм.

Тиимэhээ аймагай культурна гэгээрэлэй ба бусад энээндэ хабаатай эмхи зургаанууд кино харуулгые hайжаруулхын тула анхаралаа табиха ёhотой болоно.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд кино ба театр хэзээ хүрэжэ ерэхэ гээшэб гэжэ хүлеэн ядажа байна.

Ч. Д. БАНЗАРАКЦАЕВ.

Харгы заhабарилгын хүдэлмэриин hара

Харгы-зам заhабарилгын hарые Заиграйн аймагай колхозууд эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Харгы заhабарилха хүдэлмэриин тон шухала байhые hайн ойлгоhон „Улаан-Эрхирэг“ гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Санжиев, 12 моритой 62 хүүгээр бүридэhэн тусгаар бригадые харгы барилга дээрэ эльгээhэн байна. Мүн Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Матвеев) яhала олон хүниие ба моридые тус хэрэгтэ гаргаа. Усть-Брянскда барягдажа байгаа гурбан аймагуудые холбохо, республиканска удхашанартай харгы барилгада хоер дахин ниитын гаралга эмхидхэгдэжэ, тэндэ 140 гаран ажалшад 28 моритойгоор хабаадалсаhан байна.

„Дүрбэнэй конференци“ туша

ПАРИЖ, июлиин 12. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Мүнөөдэр Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй сесси өөрынгөө хүдэлмэри дүүргэбэ.

Үдэрэй турша соо хоер заседани болобо. Үглөөнэй заседани дээрэ германска асуудалые хэлсэн үзэлгэ үргэлжэлүүлэгдэбэ. Саарые германска мэдэлдэ оруулхагүй hаа центральна германска захиргаае байгуулха ябадалые зүбшөөрнэб гэжэ французска түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Бидо хадаа Саарые Франциин таможенно хилэдэ оруулагдаhан байха ёhотой гэhэн французска үзэлые дахин дабтажа хэлэхэтэй хамта Рурые интернационализацилгын түлөө үгэ хэлэбэ. Английска ба американска түлөөлэгшэд Саарые Германиhаа тусгаарлаха ба тэрэниие французска таможенно хилэдэ оруулха гэhэн французска эрилтые дэмжэhэн байна. Советскэ делегаци болбол центральна германска правительство байгуулгада дамжан оролгын арга хэмжээ болохо центральна германска захиргаа байгуулха ябадалые арсаагүй байhанаа дахин баталба. Тиихын хамта Рур тухай, репараци тухай ба бусад асуудалнуудые орхеод, германска проблемэнүүдые хэhэг хэhэгээрэнь шиидхэбэрилхэhээ арсаhан байгаа. Эдэ бүхы асуудалнууд болбол хоорондоо таhаршагүй холбоотой байха юм.

Германска проблемые хэлсэн үзэлгын хэмжээн соо французска делегаци болбол Францида хэрэгтэй германска нүүрhэн тухай асуудал тушаа дурадхал оруулhан байна.

Германида нүүрhэ малталгые дээшэлүүлхэ зорилготойгоор абтаха хэмжээнүүд тухай ба тэрээнтэй зохилдуулан дотоодын хэрэглэл ба экспортын хоорондо германска нүүрhые хубааха талаар юрэнхы принципүүд тухай элидхэлые августын 10-haa хожом бэшэ дүрбэн правительствонуудта табихые экспортнуудай комитедтэ даалгаха гэжэ шиидхэбэрилэгдэhэн байна. Энэ элидхэл хадаа 1946 оной сентябриин нэгэн хүртэр Министрнүүдэй Соведээр харагдажа үзэгдэхэ ёhотой.

Германска проблемэ тушаа hанал бодомжонуудаараа андалдажа дүүрэhэнэй hүүлээр, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Совет болбол австрийска асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ оробо. Советскэ талаhаа дүрбэн зүйлhөө бүридэhэн дурадхал оруулагдаhан байна.

1946 оной июниин 28-да Австриин союзническэ Соведээр гар табигдаhан хиналтын шэнэ хэлсээн болбол гитлеризмын үлэгдэлнүүдые усадхаха ябадалые түргэдхэхэ ба Австриие Германиhаа бүримүhэн таhалха, мүн тэрэшэлэн Австрида демократическа гүримые саашаданъ бүхэжүүлхэ ябадалда хамhалсажа, Австрийскэ правительствын эрхые нилээд үргэдхэнэ гэжэ энэ дурадхалай нэгэдэхи з[...] тэмдэглэгдэнэ.

Союзнигуудта эсэргүү ал[...]гөөр гитлеровскэ Германиин т[...] байлдагшадhаа бүридэhэн нюу[...] гэжэ нэрлэгдэhэн югославск[...] нигүүд, Андресын фаши[...] солдадууд, ородой ба украинск[...] гаан гвардеецүүд, урбагшад—в[...] вецууд болохо 437 мянган г[...] дынхидай Австриин баруун зо[...] суглараhан ябадалда хоердох[...] соо анхарал табигдана. Энэ ба[...] болбол гансал Австриин дото[...] демократическа аюулгүйдэ е[...] заналта бэшэ, мүн хүршэ [...] гаа демократическа гүрэн[...] аюултай болоно. Иимэ ушарhаа [...] сагдаhан гадаадынхидые Авст[...] шууд гаргахань шухала гэжэ [...] нистрнүүдэй Совет тоолохо ё[...] гэжэ советскэ делегаци мэд[...]

Дээрэ дурсагдаhан зорилгону[...] амжалтатайгаар бэелүүлгэ б[...] Австрийска правительстводо за[...] бүхы эрхые дамжуулан үгэхэ [...] далые хангаха ба Австриин [...] даанги ябадалые дүүрэн [...] гэзхэ гэhэн Австридахи союзн[...] рэнүүдэй гол зорилгодонь шу[...] нүхэсэл байгуулха болоно гэжэ [...] советскэ дурадхалай гурбадахи з[...] дэ тэмдэглэгдэнэ.

Германиин сателлидүүд бай[...] тай договор баталха талаар [...] хүдэлмэриин дүүрэhэнэй hү[...] Австритай баталха эб найрам[...] договорой проектын бэлэдхэл [...] хэ ёhотой гэжэ эсэсэй дүрбэ[...] зүйлдэ хэлэгдэнэ.

Тиихын хамта советскэ д[...] гаци болбол Австрида гитлери[...] үлэгдэлнүүдые усадхаха талаар[...] жээ-ябуулганууд хэр зэргээр [...] гэгдэhэн ба энэ орондо демок[...] ческа гурим түрые бүхэжүүлхы[...] лөө бодото дээрээ юу хэгдэhэ[...] хай асуудал хадаа со[...] гүрэнүүдтэ тон шухала [...] на гэжэ онсолон тэмдэг[...] Үсөөн тоото ажаhуугшадтай А[...] рида 600 мянганиинь гитлеро[...] партиин членүүд hэн, энэнь ор[...] ажаhуугшадай бүхы наhатайшу[...] 20 процент шахуунь байгаа [...] мартажа болохогүй. Советскэ[...] радхал соо хэлэгдэhэн Авст[...] Германиhаа бүримүhэн таh[...] зүйл ямар удхатайб [...] английска түлөөлэгшын таб[...] асуудалда харюу бо[...] мүнөө хүртэр гитлеровскэ Герм[...] зарим хуулинууд Австрида ябу[...] даhаар ба хэнэйшье мэдэхээр, [...] леризмын идеологическа зэбсэ[...] байhан пангерманизмын пропа[...] мүнөө тэндэ үсөөн бэшээр hайш[...] дадаг гэжэ советскэ түлөөл[...] энээнэй удхые тайлбарилба. А[...] рида демократическа гурим [...] бүхэжүүлхэ гээшэ ямар удха[...] гэhэн английска түлөөлэгшын [...] асуудалда харюусахадаа, сов[...] түлөөлэгшэ болбол дунда шада[...] чиновнигуудай нилээд хубинь [...] шээлхэдэ гитлеровскэ журамай[...] байhан сүүдэйхид өөhэдынгөө [...] шаалда мүнөөшье байhан хэбэ[...] гэжэ hануулба.

Мүн асуудалнуудай список зо[...] хо даалгабаритай министрнү[...] орлогшонорой хэhэн хүдэлмэри[...] хай элидхэлые Гадаадын Хэрэ[...] дэй Министрнүүдэй Совет дуула[...] байна. Зүбшэн хэлсэhэнэй эс[...] Министрнүүдэй Совет болбол [...] асуудалнуудай заримуудай та[...] тусхай шиидхэбэри абаба. Зүб[...] рэлсэлгые олоогүй бусад асуу[...] нуудай талаар элдэб янзын ду[...] халнууд амгалан тайбанай ко[...] ренци дээрэ табигдаха байна.

ГҮРЭНЭЙ ШУХАЛА КАМПАНИИЕ ХОЙШО ТАТАНА

1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб соо арад зоной материальна хэмжээе нилээдгүй дээшэлүүхээр, ба ажалшадай эдеэ хоол улам саашадань hайжаруулхаар хараалагдаа. Энэ хадаа малажалай продуктнуудые, түрүүшын ээлжээндэ hү ба тоhоной зүйлнүүдые элбэгжүүлхэ эрилтэ хэнэ.

Гэбэшье, Зэдын аймагай колхозуудаар гүрэндэ hү ба тоhо тушаалга айхабтар ехэ гээгдэлтэйгээр ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, июлиин 1-эй мэдээгээр аймагай колхозууд hү тушааха түсэбөө оройдоо 22,2 процент, колхознигууд 14,1 процент дүүргэhэн байна.

Сагаан Үhанай сомоной Фрунзын, Сталинай нэрэмжэтэ, Зэдын сомоной «Пятилетка» гэжэ колхозууд hү тушааха түсэбые тэсэшэгүйгөөр унжагайруулжа, июлиин 1-дэ арайхан гэжэ 4,8 процентhээ 17 процент хүртэр гүйсэдхэбэ.

Дээрэ дурсагдаhан колхозуудай правлениин хүтэлбэрилэгшэд хадаа БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой hү тушааха тухай гаргаhан тогтоолые өөhэдөө эбдэhэн байна. Эдэ түрүүлэгшэнэр тус тогтоолые арад зоной дунда нэбтэрүүлхэ тушаа ямаршье хэмжээ-ябуулгануудые хээгүй, hү тушаалгаар түрүүлжэ ябагшадые урмашуулха ябадал эмхидхэдэггүй байха юм. Тиимэhээ эдэ колхозуудай членүүд hү тушаалгада хойрогоор хандалаг зантай.

Хэтэрхэдээ Гэгээтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Д. Буянтуев) гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудаа дүүргээгүй аад, hү тоhоёо хажуу тээшэнь худалдажа эхилhэн байна. Мүн зарим колхозуудаар адуу малай бэлшээридэ анхаралаа табидаггүй ушарнуудhаа hү hаалга ехээр доошоо ороhон баримтанууд үзэгдэнэ.

Иимэ байдалые мэдэжэ байhан Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Хамаганов ба тус аймагтахи бэлэдхэлэй Министерствын түлөөлэгшэ нүхэр Цынков гэгшэд ямаршье хэмжээ-ябуулгануудые абангүй, hанаа амараар hуужа байхань гайхалтай.

Д. АНГАРОВ.

ИЛЬЯ ИЛЬИЧ МЕЧНИКОВ

(Наhа бараhаар 30 жэл болоhонойнь ойдо)

Мүнөөнэй микробиологиин үндэhэ hуури табигша, хүнэй эрүүл энхэ байхын ба ута наhа наhалхын түлөө суута тэмсэгшэ, ородой томохон эрдэмтэ И. И. Мечниковэй эрдэм ухаанай ажал-ябуулга тон баян ба олон янзын байhан юм. Тэрэнэй гайхамшагта шэнжэлэлнүүд ба хэhэн хүдэлмэринүүдынь дэлхэйн ба ородой эрдэм ухаанда сэгнэшэгүй ехэ нэмэри болоhон байгаа.

Илья Ильич Мечников Харьковска губерниин Купянска уездын Ивановка гэжэ деревнидэ түрэhэн байна. Эдир залуу наhанhаа байгаалида дурлан, естествознаниие шудалхые эрмэлзэдэг hэн. 1862 ондо гимнази дүүргээд, Харьковско университедэй естественнэ наукануудай отделенидэ ороhон байна. Теэд дүрбэн жэл hурахын орондо, тон ойлгосотой ба шадабаритай дээрэhээ, арайхан хоёр жэл hураад, 1864 ондо тус университедые дүүргэhэн юм. Дээдэ hургуули абаhанайнгаа hүүлээр хилын саана гаража, ехэ ехэнүүд специалист—биологуудай ударидалга доро гүрбан жэл хүдэлмэрилнэ.

Россида бусажа ерээд, докторско дисертаци барижа шадаhан байгаа. Уданшьегүй Новороссийска университедтэ (Одесса) зоологиин кафедрын профессорэй hуури абажа тэндэ 12 жэл хүдэлмэрилhэн юм. 1882 ондо реакционно профессурын ээрхэлгэдэ тон дурагүй ба суг хүдэлмэрилхэ аргагүй дээрэhээ, өөрынгөө дураар университедhээ гаража, хүдөө ажалда хүдэлмэрилhэн байна. Энэ шэнэ ажалдаа шэнжэлэгшын ехэхэн талант харуулдаг hэн.

Халдабарита үбшэнэй хүнэй организмда халдахагүйн тухай гү, али иммунитет гэжэ нэрлэгдэhэн гайхамшагта теори зохеоhоороо дэлхэй дээрэ алдар солотой болоо бэлэй. Энэ теори соогоо И. И. Мечников болбол хүнэй организмын халдабарита үбшэнүүдтэй тэмсэхэ ябадалда шуhанай сагаан шаригуудай гү, али—лейкоцидүүдэй гол удхашанартай, тэдэ шаригуудай хүнэй организм соо ороhон элдэб буса зүйлнүүдые ба амиды микробуудые хүреэлэн тойродогые ба тэдэнэй хорые болюулдагые харуулhан юм.

Энэ теори тон ехэ удхашанартай байгаа. Хэнэйшье мэдэhээр, хэрбээ арhаяа шулгалаа hаа гү, али шархатаа hаа тэрэ газарань улайрдаг, hүүлдэнь заримдаа эдеэрэлдэг байха юм. Эдеэрые шэнжэлээд үзэхэдэ, шархаар ороhон бактеринүүдhээ гадна бактеринүүдые бэедээ шэнгээгшэд гү, али шархые тойроhон лейкоцидууд үзэгдэдэг байна. Тиимэhээ лейкоциндүүдые—«фагоцидууд» гү, али шэнгээгшэд, залгигшад гэжэ Мечников нэрлээ hэн.

Өөрынгөө теориин үндэhөөр Илья Ильич Мечников иимэ дүн гаргаhан байгаа: элдэб халдабарита үбшэнүүдтэй эршэмтэйгээр тэмсэхын түлөө хүнэй организмые хамгаалха хүсэн болохо шуhанай сагаан шаригуудые олошоруулха ба бэхижүүлхэ, тиимэhээ инфекциин хүсэн болохо халдабарита микробуудай хүсые hуладхаха хэрэгтэй. Энэ теори дээрэ мүнөөнэй бүхы профилактика үндэhэлнэ. Халдабарита үбшэнүүдэй урдаhаа элдэб тарилганууд (прививка) хэгдэдэг болонхой гээшэ. Эдэ тарилганууд хүнэй организмые хамгаалха хүсэнүүдые олошоруулна ба бэхижүүлнэ. Хүнэй эрүүл энхэ байхын ба ута наhа наhалхын түлөө тэмсэлдэ Мечниковэй hургаалай тон шухала байhые энээгээр эли харанабди.

Өөрынгөө фагоцидууд тухай hургаалаар Мечников мүн хүнэй хүгшэрхэ ябадалые тайлбарилhан байха юм. «Хүнэй ажа амидарал тухай этюдүүд», «Рациональна үзэл бодолой дүшэн жэл» ба бусад хүдэлмэринүүд соогоо хүнэй хүгшэрэлгэ болбол сагhаа урид болоно гээшэ гэжэ дүн хэhэн байгаа. Тэрэнэй хэлэhэнэй ёhоор, хүнэй хүгшэрэлгэ хадаа бүдүүн гэдэhэн дотор бии болодог хорото зүйлнүүдээр организмын хорлогдодог дээрэhээ болоно.

И. И. Мечников хэдэн олон шэнжэлэл хэhэнэйнгээ hүүлээр эдеэ-хоолой гурим тогтооhон юм. Тэрэ гурим соогоо мяха эдилгые хизаарлаhан ба эдеэндээ овощь фрукт ба илангаяа hүнэй эдеэнүүдтэ дайралдадаг тусгаар бактери болохо—болгарска палочкиин культураар бэлэдхэгдэhэн айраг тараг хэрэглэхые дурадхаhан байгаа. Айраг тарагай hайн талань гүзээн соохи хорото продуктнуудые бии болгодог бактеринүүдые алаха ябадал болоно. Тэрэнэй бодоhоной ёhоор иимэ эдеэн хадаа олон үбшэнүүдhээ болон hудалнуудай склерозhоо (хатуужалhаа) болоhон хүнэй хүгшэрэлhөө хамгаалха байна. Хүнэй наhан 100—120 жэл байха ёhотой гэжэ Мечников бододог hэн. Тэрээнhээ урда үхэхэ ябадалые сагhаа урид үхэлгэ гэжэ харадаг байгаа.

Эдэ hанал бодолнуудhаань хараад үзэхэдэ, эрдэм ухаанай хүсэ шадалда тэрэнэй гүнзэгыгөөр этигэдэгыень эли тодо харуулна гээшэ.

1885 ондо Мечников болбол элдэб хоро хэгшэдтэй тэмсэхэ аргануудые, адуу малай боомоор үбдэлгэ, галзууралга болон хумхаархаябадалые шэнжэлхэ эгээн түрүүшын бактериологическа станциие Россида эмхидхэhэн юм.

Теэд, тэрэнэй үргэн ехэ эрдэм ухаанай ба шэнжэлэлэй хүдэлмэринь дэмжэгдэнгүйгөөр орхигдоhон ба харин hанал бодолоо бэелүүлхэ хэрэгтэнь эсэргүүсэhэн, элдэб hаад ушаруулhан ябадалнууд олон ушардаг байгаа.

1888 ондо Мечников Париж ошоно. Тэрэ үедэ элитэ эрдэмтэ Пастер өөрынгөө институт тогтооно. Энэ институтда Мечников уряалаар ошожо, удангүй тэндэ томохон hуури эзэлэн, өөрынгөө лабораторидо бүхы оронуудhаа хэдэн олон hурагшадые хандуулhан байха юм. Тэрэнэй биологи ба медицинын бүхы hалбаринуудые тон hайнаар мэдэхэ ябадал шударгуу темперамент ба дууhашагүй энергинь бүгэдые гайхуулдаг hэн. Ородой микробиолог Мечниковэй гайхамшагта ажал хүдэлмэринь тэрэ институтда дэлхэйн алдар соло асарhан байгаа. «Пастерай институт олон талаараа Танда уялгатай. Тэрээндэ Та өөрынгөө ба hурагшадайнгаа хүдэлмэреэр нэрэ соло олголсоот»—гэжэ Пастерай институдай директор Ру Мечниковтэ бэшэhэн юм.

Институдай лабораторидо зарим халдабарита үбшэнүүдые шэнжэлдэг байгаа. Үбшэнүүдэй халдабариие мэдэхын түлөө Мечников тэдэниие өөрынгөө бэедэ шалгадаг hэн. Тиигэжэ халуун үбшэниие бии болгодог микробуудые шалгажа байhаар, тон ехээр үбдэжэ үхэн алдаhан байха юм. Мүн холериин тахалай үедэ өөрөө ба тэрэнэй hурагшад энэ үбшэниие холернэ микробууд бии болгоно гэжэ баталан харуулхаар, холернэ микробуудай культурые залгижа туршаа hэн. Эдээн дээрэhээ үзэхэдэ, Мечников болбол тусхайта эрдэм ухаанай үзэл hаналые бэелүүлхын түлөө ямаршье хохидолдо ородог ба ами бэеэ хайрлангүй, тэрээндэ зорюулхаар бэлэн байдаг хүн байгаа гэжэ лаб харагдана.

Дэлхэйн эрдэм ухаанай түүхэдэ Мечников хадаа Дарвинай hургаалые улам саашань батажуулhан, организмуудай мэдэгдээгүй талануудые элирүүлhэн ехэхэн зоолог ба эмбриолог гэгдэhэнhээ гадна, үргэн горизонттой ба гүнзэгы мэдэрэлтэй биолог гэжэ ороhон байна. Медицинскэ бактериологидо мүн айхабтар ехэ габьяата: холеро, яра ба халуун үбшэнүүдые мэдэхэ ба аргалха хэрэгтэ шэнэ хуудаhа нээhэн байха юм. Эрдэм ухаанай агууехэ корифей болохо Мечников хэдэн олон ородой бактериологуудые бэлэдхээ hэн.

Хилын саана байха зуураа Илья Ильич хододоо өөрынгөө арадай үнэн сэхэ хүбүүн байгша бэлэй. Россида боложо байhан олониитын ушаралнууд ба эрдэм ухаанай хүгжэлтөөр саг үргэлжэ hонирходог hэн. Холерно эпидемиин үедэ хэдэн дахин Россида ерэжэ, эпидемитэй тэмсэхэ комиссинуудта эдибхитэйгээр туhалалсаhан байгаа. 1911 ондо 66 наhатай болоhон хойноо экспедицидэ хабаадалсан Каспиин далайн шадарай губи талада ерэhэн

Мечников 1916 оной июлиин 15-да наhа бараа.

И. И. Мечниковэй бэедэ манай арад зон эрдэм ухаанай түрүү hанал бодол нэбтэрүүлэгшые, хүнэй эрүүл энхэ байхын ба ута наhа наhалхын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэгшые харана. Арад зоной дундаhаа гараhан ба тэрээндэ тон инагаар дуралдаг Мечниковэй дурасхал советскэ арад зоной дунда үни удаан үлэхэ.

Академик Б. ИСАЧЕНКО.

Хронико

СССР-эй Верховно Соведэй П[...]зидиум болбол нүхэр Сер[...] Михаил Григоревичые Белы[...] hуугаа СССР-эй элшэн сай[...] Люксембургдэхи СССР-эй эл[...] түлөөлэгшын тушаалhаа сүлөө[...] тэрэниие Аргентинын республик[...] хи СССР-эй онсо ба бүрин эр[...] элшэн сайдаар томилбо.

Заhабари

Манай газетын июлиин 14-эй [...]мерто дүрбэдэхи хуудаhанда то[...] логдоhон „Холо ойрын хол[...] хангагшад“ гэжэ статьягай h[...] шын колонкын эхин абзац соо[...] хэд Д. Л. Лобсанов ба И. Р. [...] ров гэгшэдэй гэмээр алдуу [...] гагдаhан тулада, тэрэниие „Т[...] мори абажа почто шэрэhэн [...] гансаар аа энэ аюулhаа...“ г[...] мүн саашань абзацhаа эш[...] „Түрүү ябаhан Заиграйн“... [...] заhажа уншахые редакци уни[...]шадые гуйна.

Редакц[...]

Харюусалгата редактор

Ц. Д. ДАМДИНЖАПО[...]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—23; ответ секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жи[...] сельского хозяйства—3-23 (2 зв): культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.)

Н—00660. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР.